

ဥပယောဇဉ်

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများနှင့် ဒေသစာရင်းစစ်ရုံးများမှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း (Performance Audit) ဆောင်ရွက်ရာတွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများလိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာစံများ (International Standard of Supreme Audit Institutions - ISSAIs) နှင့်အညီ တစ်ပြေးညီ လိုက်နာကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေးအတွက် နိုင်ငံတကာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအဖွဲ့ (International Organization of Supreme Audit Institutions - NTOSAI) မှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းအတွက် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ လိုက်နာရမည့်နိုင်ငံတကာစံ (ISSAI 300 -Performance Audit Standard) (2019 English Version) ကို မြန်မာ ဘာသာသို့ပြန်ဆိုကာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် အသုံးပြုမည့်စံတစ်ခုအဖြစ် ပြုစုခဲ့ပါသည်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း (Performance Audit) အား နိုင်ငံတကာစံများနှင့် အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာအပေါ် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Responsible Parties)၊ အစီရင်ခံစာအသုံးပြုသူများ (Users) နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (Stakeholders) တို့၏ ယုံကြည်မှု ပိုမိုရရှိလာမည့်အပြင် အစီရင်ခံစာရေးသားရာတွင်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုမိုရရှိလာစေမည်ဖြစ်သည့်အတွက် ဤစံအား ဘာသာပြန်ဆိုမှု၊ စိစစ်ကြီးကြပ်မှုကို ဝန်ထမ်းများနှင့် တာဝန်ရှိသူများက အင်တိုက်အားတိုက် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြပါသည်။

ဤ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာအခြေခံမူများ ISSAI - 300 (Performance Audit Principles) (၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်မွမ်းမံဖြည့်စွက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်စံ) (2019 Version) သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးသူများအတွက် အမှန်တကယ်အသုံးဝင်မည့် စံတစ်ခုဖြစ်ရာ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် ဤစံပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ မလွဲမသွေလိုက်နာကျင့်သုံးကြရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ကြရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများနှင့် ဒေသစာရင်းစစ်ရုံးများမှ ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် ဤစံပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား မှန်ကန်စွာလိုက်နာအသုံးပြုမည်ဆိုပါက ဘာသာပြန်ဆိုမှု၊ စိစစ်ပြုစုမှုနှင့် စီစဉ်ဖြန့်ဝေမှုတို့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ဝန်ထမ်းများက လွန်စွာကျေနပ်အားရမည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစံအား မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ဆိုထုတ်ပြန်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဌာနခွဲမှ ဝန်ထမ်းများအားလည်းကောင်း၊ အသုံးအနှုန်းများမှန်ကန်စေရေး၊ စာသားများအဆင်ပြေချောမွေ့စေရေးနှင့် လွယ်ကူအဆင်ပြေစွာ ပြီးမြောက်စေရေးတို့အတွက် စိစစ်ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်ပေးခဲ့သည့် တာဝန်ရှိသူအဆင့်ဆင့်အား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နောင်အနာဂတ်တွင်လည်း စစ်ဆေးရေးစွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစေရေးနှင့် အသစ်ထပ်မံထုတ်ပြန်သည့် စစ်ဆေးရေးစံများ၊ မွမ်းမံပြင်ဆင်ထားသည့် စစ်ဆေးရေးစံများအား ထပ်မံထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရေးတို့အတွက် ဆက်လက်ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်သွားကြစေလိုပါကြောင်း တိုက်တွန်းပါသည်။

နိုင်သက်ဦး

အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး

ရက်စွဲ၊ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၃) ရက်

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများလိုက်နာရမည့်နိုင်ငံတကာစံ
လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးအခြေခံမူများ
(Performance Audit Principles – ISSAI 300)

INTOSAI မှ ထုတ်ပြန်ထားသော ISSAI 300 (2019 Version) အား
ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှပိုင်
ထပ်ဆင့်ကူးယူခွင့်မပြု

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အပိုဒ်		စာမျက်နှာ	
		မှ	ထိ	မှ	ထိ
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၁	နိဒါန်း (INTRODUCTION)	၁	၃	၁	၂
၂	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးအခြေခံမူများ၏ ရည်ရွယ်ချက် နှင့် အခွင့်အာဏာ (PURPOSE AND AUTHORITY OF THE PERFORMANCE AUDIT PRINCIPLES)	၄	၈	၃	၅
၃	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာမူဘောင် (FRAMEWORK FOR PERFORMANCE AUDITING)	၉	၁၄	၆	၁၃
၁	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် (Definition of performance auditing)	၉	၁၀	၆	၇
၂	စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Economy, efficiency and effectiveness)	၁၁	-	၇	၉
၃	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် (Objectives of performance auditing)	၁၂	-	၉	၁၁
၄	ISSAI-300 ၏ သက်ဆိုင်အသုံးဝင်မှု (Applicability of ISSAI 300)	၁၃	၁၄	၁၁	၁၃
၄	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များ (ELEMENTS OF PERFORMANCE AUDITING)	၁၅	၂၃	၁၄	၂၀
၁	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များ (ELEMENTS OF PERFORMANCE AUDITING)	၁၅	-	၁၄	-
၂	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် ပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်း ၃ ခု (The three parties in performance auditing)	၁၆	၁၈	၁၄	၁၆
၃	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာနှင့် စံသတ်မှတ်ချက် (Subject matter and criteria in performance auditing)	၁၉	၂၀	၁၆	၁၇
၄	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ယုံကြည်မှုနှင့် ခိုင်လုံသေချာမှု (Confidence and assurance in performance auditing)	၂၁	၂၃	၁၇	၂၀

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အပိုဒ်		စာမျက်နှာ	
		မှ	ထိ	မှ	ထိ
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၅	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ (PRINCIPLES OF PERFORMANCE AUDITING)	၂၄	၄၂	၂၁	၆၇
၁	ယေဘုယျအခြေခံမူများ (General principles)	၂၄	-	၂၁	၂၂
၂	စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit objective)	၂၅	-	၂၂	၂၄
၃	စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်း (Audit approach)	၂၆	-	၂၄	၂၆
၄	စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria)	၂၇	-	၂၆	၃၀
၅	စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ် (Audit risk)	၂၈	-	၃၀	၃၁
၆	ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (Communication)	၂၉	-	၃၂	၃၅
၇	ကျွမ်းကျင်မှု (Skills)	၃၀	-	၃၅	၃၈
၈	အတတ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် သတိသမ္ပဇင်ရှိမှု (Professional judgement and skepticism)	၃၁	-	၃၈	၄၀
၉	အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု (Quality control)	၃၂	-	၄၀	၄၃
၁၀	အရေးပါမှု (Materiality)	၃၃	-	၄၃	၄၅
၁၁	မှတ်တမ်းတင်ခြင်း (Documentation)	၃၄	-	၄၅	၄၈
၁၂	စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံမူများ (Principles related to the audit process)	၃၅	-	၄၈	၅၀
၁၃	အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း (Planning)				
	- ခေါင်းစဉ်များရွေးချယ်ခြင်း (Selection of topics)	၃၆	-	၅၀	၅၁
	- စစ်ဆေးရေးပုံစံရေးဆွဲခြင်း (Designing the audit)	၃၇	-	၅၁	၅၇
၁၄	စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း (Conducting)				
	- အထောက်အထား၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Evidence, findings and conclusions)	၃၈	-	၅၇	၆၀
၁၅	အစီရင်ခံခြင်း (Reporting)				
	- အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာ (Content of the report)	၃၉	-	၆၀	၆၂

စဉ်	အကြောင်းအရာ	အပိုဒ်		စာမျက်နှာ	
		မှ	ထိ	မှ	ထိ
၁	၂	၃	၄	၅	၆
၁၆	- အကြံပြုချက်များ (Recommendations)	၄၀	-	၆၃	၆၄
	- အစီရင်ခံစာဖြန့်ဝေခြင်း (Distribution of the report)	၄၁	-	၆၄	၆၅
	အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်း (Follow-up)	၄၂	-	၆၅	၆၇

အခန်း (၁)

INTRODUCTION

နိဒါန်း

1. Professional standards and guidelines are essential for the credibility, quality and professionalism of public-sector auditing. The International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs) developed by the International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) aim to promote independent and effective auditing by supreme audit institutions (SAIs) and support the members of INTOSAI in the development of their own professional approach in accordance with their mandates and with national laws and regulations.
- ၁။ အတတ်ပညာဆိုင်ရာစံများ(Professional Standards)နှင့်လမ်းညွှန်များ(Guidelines) သည် ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း (Public Sector Auditing) အပေါ် ယုံကြည်အားထားနိုင်မှု(Credibility)၊ အရည်အသွေးရှိမှု(Quality)နှင့် ကျွမ်းကျင်မှု(Professionalism) ရှိရေးတို့အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအဖွဲ့(INTOSAI)မှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ထားသော စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများလိုက်နာရမည့်နိုင်ငံတကာစံ (ISSAIs)သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ(SAIs)အနေဖြင့် လွတ်လပ်၍ထိရောက်သောစစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်လာနိုင်စေရေးအပြင် INTOSAI အဖွဲ့ဝင်များအား ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ ဥပဒေများ (Laws)၊ နည်းဥပဒေများ (Regulations) နှင့် အခွင့်အာဏာများ (Mandates) နှင့်အညီ အတတ်ပညာဆိုင်ရာချဉ်းကပ်မှု နည်းလမ်း (Professional Approach) များကို ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်ချမှတ်အသုံးပြုရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။
2. ISSAI 100 – Fundamental Principles of Public-Sector Auditing provides the fundamental principles for public-sector auditing in general and defines the authority of the ISSAIs. ISSAI 300 – Performance Audit Principles builds on and further develops the fundamental principles of ISSAI 100 to suit the specific context of performance auditing. ISSAI 300 should be read and understood in conjunction with ISSAI 100, which also applies to performance auditing.

၂။ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာအခြေခံမူ (Fundamental Principles of Public Sector Auditing) ISSAI-100 သည် ISSAIs အရ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သတ်မှတ်ပေးပြီး ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍစာရင်းစစ်ဆေးခြင်းအတွက် အခြေခံမူအဖြစ် ကူညီပံ့ပိုးပေးပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးအခြေခံမူ (Performance Audit Principles) ISSAI-300 အား လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရသည့် အဓိကအကြောင်းအရင်းနှင့်ကိုက်ညီစေရန် ISSAI-100 ပါအခြေခံမူများ (Fundamental Principles of ISSAI-100) ကိုပါ ထည့်သွင်းပြုစုထားပါသည်။ ISSAI-300 အား ISSAI-100 ပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းအတွက် အသုံးပြုရမည့်အချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ကြည့်ရှုရပါမည်။

3. ISSAI 300 - Performance Audit Principles consists of three sections.

- (a) The first section establishes the framework for performance auditing and for reference to the relevant ISSAIs.
- (b) The second section consists of the general principles for performance audit engagements that the auditor should consider prior to commencement and throughout the audit process.
- (c) The third section contains principles of relevance to the main stages of the audit process itself.

Each principle is followed by a brief explanation.

၃။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူ(Performance Audit Principles) ISSAI-300 တွင် အပိုင်း ၃ ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်-

- (က) ပထမအပိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ ISSAIs ကို ရည်ညွှန်းခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းအတွက် မူဘောင် (Framework) ချမှတ်ခြင်း
- (ခ) ဒုတိယအပိုင်းတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးမီနှင့် စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း စစ်ဆေးသူများ စဉ်းစားသင့်သည့် ယေဘုယျအခြေခံမူများ (General Principles) ပါဝင်ခြင်း
- (ဂ) တတိယအပိုင်းတွင် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Audit process) ၏ အဓိကအဆင့် (Main stage) နှင့်သက်ဆိုင်သောအခြေခံမူများ (Principles) ပါဝင်ခြင်း

အခြေခံမူ (principle) တစ်ခုချင်းစီကို ဖော်ပြပါအတိုင်းအကျဉ်းချုပ် ရှင်းလင်းဖော်ပြပါသည်။

အခန်း-၂

PURPOSE AND AUTHORITY OF THE PERFORMANCE AUDIT PRINCIPLES

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးအခြေခံမူများ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အခွင့်အာဏာ

4. This document seeks to establish a common understanding of the nature of performance auditing, including the principles to be applied to achieve a high standard of audit. INTOSAI members are encouraged to develop or adopt authoritative standards consistent with ISSAIs 100 and 300 and to also take into account the INTOSAI standards and guidance on performance auditing in ISSAIs 3000-3899 and GUIDs 3900-3999. The ISSAIs 3000 – 3899 provide performance audit standards for SAIs that have chosen to adopt the ISSAIs as their authoritative standards.

၄။ ဤအပိုင်းတွင် စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်စံတစ်ခု(a high standard of audit) ရရှိစေရန် အသုံးပြုရမည့် အခြေခံမူများအပါအဝင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ သဘောသဘာဝအပေါ် ယေဘုယျနားလည်သိရှိစေနိုင်ပါသည်။ INTOSAI အဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် ISSAIs-100၊ ISSAIs-300 တို့နှင့် ညီညွတ်ပြီး အခွင့်အာဏာရှိမည့် စံများသတ်မှတ်ရန်နှင့် ISSAIs 3000-3899 နှင့် GUIDs 3900-3999 တို့ပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ INTOSAI စံများ၊ လမ်းညွှန်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် တွန်းအားပေးခြင်းခံရပါသည်။ ISSAIs ကိုအခွင့်အာဏာရှိသည့်စံများ (Authoritative standards) အဖြစ် လက်ခံကျင့်သုံးရန် ရွေးချယ်မှုပြုထားသည့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအတွက် ISSAIs 3000-3899 သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးစံများ (Performance Audit Standards) အဖြစ် အထောက်အကူပြုပါသည်။

5. Pronouncements for performance auditing should reflect the need for flexibility in the design of individual engagements, for auditors to be receptive and creative in their work and for professional judgement at all stages of the audit process.

၅။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ (Pronouncements) သည် စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် စိတ်ကူးကောင်းများ

ဖြင့် ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိရန်၊ အကြံဉာဏ်များကို လက်ခံနိုင်ရန်နှင့် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် တစ်လျှောက်တွင် အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ (Professional Judgement) ချမှတ်နိုင်စေရေးအတွက် စစ်ဆေးမှုတစ်ခုချင်းစီအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့်ပုံစံကို ပြင်လွယ် ပြောင်းလွယ်ဖြစ်စေရန် လိုအပ်ပါသည်။

6. INTOSAI recognises that SAIs have contrasting mandates and work under different conditions. Due to the varied situations and structural arrangements of SAIs, not all auditing standards or guidelines can apply to all aspects of their work. SAIs therefore have the option of developing authoritative standards that are either based on or consistent with the Performance Audit Principles. If an SAI chooses to base its standards on these principles, those standards should correspond to these principles in all applicable and relevant respects.

၆။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAIs) သည် ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများတွင် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေကြခြင်းနှင့် အခွင့်အာဏာ ကွဲပြားမှုများရှိနေခြင်း/မတူညီခြင်း (Contrasting mandate) တို့ကို INTOSAI အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလက်ခံထားပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ၏ ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေများနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာအစီအစဉ်များကြောင့် စစ်ဆေးရေးစံနှင့်လမ်းညွှန်အားလုံးကို ၎င်းတို့၏စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတိုင်းတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာစံများ (Authoritative Standards) ကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ (Performance Audit Principles) အတိုင်း တစ်ပုံစံတည်း သတ်မှတ်ရန် (သို့မဟုတ်) ၎င်းအခြေခံမူပေါ် အခြေပြု၍သတ်မှတ်ရန် ရွေးချယ်ခွင့်ရှိပါသည်။ အကယ်၍ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် အဆိုပါအခြေခံမူ(Principles) အား အခြေခံထားသည့်စံကို ရွေးချယ်ခဲ့ပါက ယင်းစံများသည် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် အခြေခံမူများ (Principles) နှင့် ဆီလျော်သက်ဆိုင်သည့် နေရာတိုင်းတွင် ဆက်စပ်မှုရှိသင့်ပါသည်။

7. Where an SAI's auditing standards are based on or consistent with the Performance Audit Principles, these may be referred to by stating: ... We conducted our audit[s] in accordance with [standards], which are based on [or consistent with] ISSAI 100 – Fundamental Principles of Public-Sector Auditing and ISSAI 300 Performance Audit Principles of the International Standards of

Supreme Audit Institutions. The reference may be included in the audit report or communicated by the SAI in a more general form covering a defined range of engagements.

၇။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ၏ စစ်ဆေးရေးစံများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူများ (Performance Audit Principles) အတိုင်း တစ်ပုံစံတည်း (သို့မဟုတ်) ယင်းမူဝါဒအပေါ်အခြေခံခဲ့ပါက “ကျွန်ုပ်တို့၏ စစ်ဆေးမှုကို ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍစာရင်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာအခြေခံမူ (Fundamental Principles of Public Sector Auditing) ISSAIs-100 နှင့်စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများလိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာစံပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးမူများ (Performance Audit Principles of the International Standard of Supreme Audit Institution) ISSAIs-300 နှင့်အညီ/ကို အခြေခံ၍ စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်” ဟု ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ဖော်ပြချက်သည် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာ(သို့မဟုတ်) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှ ထုတ်ပြန်သည့်ပုံစံများတွင် ပါဝင်ရမည်။ ယင်းပုံစံသည် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လွှမ်းခြုံဖော်ပြနိုင်သည့် ယေဘုယျပုံစံတစ်ခုဖြစ်ရပါမည်။

8. SAIs may choose to adopt the Performance Audit Standards (ISSAI 3000 – 3899) as the authoritative standards for their work. Where an SAI has chosen to adopt these standards, it must comply with them in all relevant respects. Reference in this case may be made by stating: ... We conducted our [performance] audit[s] in accordance with the International Standards of Supreme Audit Institutions [on performance auditing].

၈။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးစံများ (Performance Audit Standards) ISSAIs 3000-3899 ကို ၎င်းတို့၏ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာစံ (Authoritative Standards) အဖြစ် ရွေးချယ်သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးတစ်ရုံးသည် ယင်းစံများကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ရွေးချယ်ထားပြီးဖြစ်ပါက ၎င်းစံနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်အားလုံးကို လိုက်နာကျင့်သုံးရပါမည်။ ယင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စတွင် “ကျွန်ုပ်တို့သည်(လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု) စစ်ဆေးခြင်းကို စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ လိုက်နာရမည့်နိုင်ငံတကာစံများ (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ) [International Standard of Supreme Audit Institution (On Performance Auditing)] နှင့်အညီ စစ်ဆေးခဲ့ပါ သည်” ဟု ဖော်ပြရပါမည်။

အခန်း (၃)

FRAMEWORK FOR PERFORMANCE AUDITING

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာမူဘောင်

DEFINITION OF PERFORMANCE AUDITING (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်)

9. As carried out by SAls, performance auditing is an independent, objective and reliable examination of whether government undertakings, systems, operations, programmes, activities or organisations are operating in accordance with the principles of economy, efficiency and effectiveness and whether there is room for improvement.

၉။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAls) မှ ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်း သည် အစိုးရဌာန/အဖွဲ့အစည်းများ၏တာဝန်များ (Government Undertakings)၊ စနစ်များ (Systems)၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများ (Operations)၊ အစီအစဉ်များ (Programmes)၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ (Activities) (သို့မဟုတ်) ဖွဲ့စည်းပုံများ (Organizations) သည် စီးပွားရေးတွက်ခြေ ကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ဆိုင်ရာမူများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ထားခြင်းရှိမရှိ နှင့် တိုးတက်နိုင်မည့် အလားအလာရှိမရှိကို လွတ်လပ်စွာ (Independent)၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျစွာ (Objective) နှင့် ယုံကြည်အားထားနိုင်မှု (Reliable) ရှိစွာ စစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

10. Performance auditing seeks to provide new information, analysis or insights and, where appropriate, recommendations for improvement. Performance audits deliver new information, knowledge or value by:

- providing new analytical insights (broader or deeper analysis or new perspectives);
- making existing information more accessible to various stakeholders;
- providing an independent and authoritative view or conclusion based on audit evidence;

- providing recommendations based on an analysis of audit findings.

၁၀။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းများတိုးတက် ဖြစ်ပေါ်စေရေးကို အထောက်အကူပေးနိုင်မည့် သတင်းအချက်အလက်အသစ်များ (New Information) ရရှိရန်၊ ယင်းသတင်းအချက်အလက်များအား စိစစ်သုံးသပ်ရန် (Analysis) (သို့မဟုတ်) ပိုမိုသိမြင်လာစေရန် (Insights) နှင့် သင့်လျော်သော အကြံပြုချက်များ ပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် သတင်းအချက်အလက် အသစ်များ (New Information)၊ အသိပညာဗဟုသုတ (Knowledge) (သို့မဟုတ်) တန်ဖိုးတိုးမြှင့်မှု များ ပေးနိုင်ရန် အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးပါသည် -

- ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသိမြင်နိုင်မည့် အတွေးအမြင်သစ်များ (new Analytical Insights) ပံ့ပိုးပေးခြင်း (ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစိစစ်သုံးသပ်မှု (သို့မဟုတ်) ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စိစစ်သုံးသပ်မှု၊ ရှုထောင့်အမြင်သစ်များဖြင့် သုံးသပ်မှုတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း)
- လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော သတင်းအချက်အလက်များအား ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စိတ်ဝင်စားသည့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အသီးသီး (Various Stakeholders) တို့ ပိုမိုနားလည် သိရှိစေခြင်း
- စစ်ဆေးရေးသက်သေအထောက်အထားများကို အခြေခံ၍ လွတ်လပ်သော အခွင့်အာဏာ (Independent and Authoritative) အရ ထင်မြင်ချက် (View) (သို့မဟုတ်) သုံးသပ်ချက် (Conclusion) များဖော်ပြခြင်း
- စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit Findings) အပေါ် စိစစ်သုံးသပ် (Analysis) ပြီး အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးခြင်း

ECONOMY, EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS (စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု)

11. The principles of economy, efficiency and effectiveness can be defined as follows:

- The principle of economy means minimising the costs of resources. The resources used should be available in due time, in and of appropriate quantity and quality and at the best price.
- The principle of efficiency means getting the most from the available resources. It is concerned with the relationship between resources employed and outputs delivered in terms of quantity, quality and timing.
- The principle of effectiveness concerns meeting the objectives set and achieving the intended results.

၁၁။ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ (The Principles of Economy, Efficiency, Effectiveness) ကို အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်-

- စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှုဆိုင်ရာအခြေခံမူမှာ အရင်းအမြစ်များကို ကုန်ကျစရိတ် အနည်းဆုံး (Minimising the Cost of Resources) ဖြင့် ရရှိနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းမှာ အသုံးပြုမည့် အရင်းအမြစ်များ၏ သင့်လျော်သည့် အရေအတွက် (Quantity)နှင့် အရည်အသွေး(Quality)ကို အသင့်တင့်ဆုံး ဈေးနှုန်း (Best Price) ဖြင့် သတ်မှတ်ထား သော အချိန်အတွင်း (In Due Time) ရရှိနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။
- စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုဆိုင်ရာအခြေခံမူမှာ ရရှိနိုင်သောအရင်းအမြစ် (Available Resources) မှ အကောင်းဆုံးအကျိုးရလဒ် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းသည် အသုံးပြုလိုက်သော အရင်းအမြစ် (Resources employed) နှင့် ရရှိလာသောရလဒ် (Output) ၏ အရေအတွက် (Quantity)၊ အရည်အသွေး (Quality) နှင့် အချိန်မီ (Timing) ရရှိမှုတို့ကြား ဆက်သွယ် ပတ်သက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။
- ထိရောက်အောင်မြင်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူမှာ ချမှတ်ထား(Set)သည့် ရည်မှန်းချက် ရောက်ရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုနှင့် ရည်ရွယ်ထားသောရလဒ်များ (Intended Results) ရရှိမှုပင် ဖြစ်ပါသည်။

Performance audits often include an analysis of the conditions that are necessary to ensure that the principles of economy, efficiency and effectiveness can be upheld. These conditions may include good management practices and procedures to ensure the correct and timely delivery of services. Where appropriate, the impact of the regulatory or institutional framework on the performance of the audited entity should also be taken into account.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု(Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု(Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ အောင်မြင်စေရန် လိုအပ်သောအခြေအနေများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း (Analysis) ဖြစ်သည်။ ယင်းအခြေအနေတွင် ဝန်ဆောင်မှုများအား အချိန်မီမှန်ကန်စွာ ပေးနိုင်စေမည့် ကောင်းမွန်သော စီမံခန့်ခွဲမှုအလေ့အကျင့်များ (Practices) နှင့် နည်းလမ်းများ (Procedures) ပါဝင်ပါသည်။ စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအပေါ် စည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ (Regulatory) (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ (Institutional) မူဘောင် (Framework) ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုလည်း ဆီလျော်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

OBJECTIVES OF PERFORMANCE AUDITING (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်)

12. The main objective of performance auditing is constructively to promote economical, effective and efficient governance. It also contributes to accountability and transparency.

၁၂။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက် (Main Objective) မှာ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက် (Economy) ၍ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝ (Efficient) ပြီး ထိရောက်အောင်မြင် (Effective) သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု (Governance) ကို မြှင့်တင်နိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုစေရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းလုပ်ဆောင်ချက်တွင် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု (Accountability) နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Transparency) တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

Performance auditing promotes accountability by assisting those with governance and oversight responsibilities to improve performance. It does this by examining whether decisions by the legislature or the executive are efficiently

and effectively prepared and implemented, and whether taxpayers or citizens have received value for money. It does not question the intentions and decisions of the legislature, but examines whether any shortcomings in the laws and regulations or their way of implementation have prevented the specified objectives from being achieved. Performance auditing focuses on areas in which it can add value for citizens and which have the greatest potential for improvement. It provides constructive incentives for the responsible parties to take appropriate action.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ တိုးတက်လာစေရန် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြင့် တာဝန်ခံမှု(Accountability) ကို မြှင့်တင်စေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် ဥပဒေပြုရေး (Legislature) (သို့) အုပ်ချုပ်ရေး (Executive) ပိုင်းအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအား စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစွာ (Efficiently) နှင့် ထိရောက်စွာ (Effectively) ပြင်ဆင်ထားရှိမှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု ရှိ၊ မရှိ၊ အခွန်ပေးဆောင်သူများ (Tax Payers) (သို့) နိုင်ငံသားများ (Citizens) အနေဖြင့် တန်ရာ တန်ကြေး (Value for Money) ကို ပြန်လည်ရရှိမှု ရှိ၊ မရှိတို့ကို စစ်ဆေးခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသူ (Legislature) ၏ ရည်ရွယ်ချက် နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မေးမြန်းခြင်းမပြုသော်လည်း ဥပဒေများ (Laws) ၊ စည်းမျဉ်းများ (Regulations) တွင် အားနည်းချက်များ ရှိ၊ မရှိ (သို့မဟုတ်) ၎င်းကို အကောင်အထည်ဖော် မည့် နည်းလမ်းများသည် သတ်မှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များ (Specified Objectives) မရရှိစေရန် တားဆီးထားခြင်း (Prevented) ရှိ၊ မရှိ တို့ကို စစ်ဆေးပါသည်။ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် နိုင်ငံသားများအတွက် တန်ဖိုးတိုးမြှင့်စေနိုင်သည့် (Add Value for Citizens) နှင့် တိုးတက်နိုင်မှု အလားအလာ အရှိဆုံးဖြစ်သည့် (Greatest Potential for Improvement)နယ်ပယ်ကို အလေးထား/အဓိကထား စစ်ဆေးပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် တာဝန်ရှိသောဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Responsible Parties) အနေဖြင့် လိုအပ်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်စေရေးအတွက် အပြုသဘောဆောင် သည့် အကြံပြုချက်များဖြင့် အကူအညီပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

Performance auditing promotes transparency by affording parliament, taxpayers and other sources of finance, those targeted by government policies and the media an insight into the management and outcomes of different government activities. It thereby contributes in a direct way to providing useful information to the citizen, while also serving as a basis for learning and improvements. In performance auditing, SAIs are free to decide, within their mandate, what, when and how to audit, and should not be restrained from publishing their findings.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် လွှတ်တော် (Parliament)၊ အခွန်ပေးဆောင်သူများ (Taxpayers) နှင့် အခြားသော ဘဏ္ဍာငွေရရှိသည့် အရင်းအမြစ်များ (Other Source of Finance)၊ အစိုးရ၏ မူဝါဒများအရ ဆောင်ရွက်ရန်ရည်ရွယ်ထားသော ကိစ္စရပ်များနှင့် အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်အသီးသီးမှ ရလဒ်များနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများအပေါ် သတင်းမီဒီယာများ၏ အမြင်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Transparency) ကို မြှင့်တင်ပေးပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းသည် လေ့လာသင်ယူမှု (Learning) နှင့် တိုးတက်မှု (Improvement) အခြေခံအဖြစ် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပြီး နိုင်ငံသားများအတွက် အသုံးဝင်သော သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်းအားဖြင့် တိုက်ရိုက်ကူညီပံ့ပိုးပေးလျက် ရှိပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAIs) သည် စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ၊ စစ်ဆေးမည့်အချိန်နှင့် စစ်ဆေးမည့်နည်းလမ်းများကို ၎င်းတို့၏ အခွင့်အာဏာ (Mandate) အတွင်း လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်နိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) ကို အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်ခြင်းအတွက် တားမြစ်မှု မပြုသင့်ပါ။

APPLICABILITY OF ISSAI 300 (ISSAI-300 ၏ သက်ဆိုင်အသုံးဝင်မှု)

13. The Performance Audit Principles provide the basis for the adoption or development of standards by SAIs. They have been formulated with a view to the institutional background of SAIs, including the prerequisites for the proper functioning of SAIs on independence and constitutional mandates of the INTOSAI Core Principles (INTOSAI-P 10-99) and ethical obligations and further SAI organizational requirements (ISSAI 130-199).

၁၃။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ (Performance Audit Principles) သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAIs) မှလိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသော (Adoption) (သို့မဟုတ်) ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသောစံများ (Standards) အတွက် အခြေခံအဖြစ် အထောက်အကူပြုပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူများကို စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ ထပ်မံလိုအပ်ချက်များ (ISSAI 130-199)၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ (Ethical Obligations) နှင့် INTOSAI ၏ အဓိကအခြေခံမူများ (INTOSAI Core Principles (INTOSAI-P10-99)) အရ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အာဏာ (Constitutional Mandate) များနှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAIs) ၏ မှန်ကန်မျှတစွာဆောင်ရွက်ရန်၊ လွတ်လပ်မှု (Independence) အပေါ် လိုအပ်ချက်များအပါအဝင် ဖြစ်သည့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ နောက်ခံသမိုင်း (Institutional Background of SAIs) ဆိုင်ရာအမြင်ကိုပါ ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားပါသည်။

14. When dealing with overlaps between audit types (or combined audits) the following points should be considered:

- The statement of standards applied in the audit (paragraph 7 or 8 above) may need to be adjusted in accordance with ISSAI 100, paragraph 9 or 10.
- Elements of performance auditing can be part of a more extensive audit that also covers compliance and financial auditing aspects.
- In the event of an overlap, all relevant standards should be observed. This may not be feasible in all cases, as different standards may contain different priorities.

၁၄။ စစ်ဆေးရေးအမျိုးအစားနှစ်ခုထပ်၍ (Overlaps Between Audit Types) ဆောင်ရွက်ရသောအခါ (သို့မဟုတ်) ပေါင်းစပ်စစ်ဆေး (Combine Audit) သောအခါ အောက်ပါအချက်များကို စဉ်းစားသင့်ပါသည် -

- စစ်ဆေးရေးတွင် အသုံးပြုသော စံများကိုဖော်ပြခြင်း (အထက်ပါအပိုဒ် ၇ သို့မဟုတ် ၈ အရ) ကို ISSAI-100 ၏ အပိုဒ် ၉ (သို့မဟုတ်) ၁၀ နှင့်အညီ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ပုံစံတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း (Compliance Audit) နှင့် ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း (Financial Audit) ဆိုင်ရာရှုထောင့်အမြင်များလည်း ပါဝင်သော ပိုမိုချဲ့ထွင်စစ်ဆေး (More Extensive Audit) ရသည့် အခန်းကဏ္ဍလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။
- စစ်ဆေးရေးအမျိုးအစားများထပ်၍ အသုံးပြုရသောကိစ္စ (the Event of an Overlap) တွင် ယင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စံအားလုံး (All relevant Standards) ကို လေ့လာရမည်။ စံအမျိုးမျိုး (Different Standards) အား ဦးစားပေး အသုံးပြုမှု (Priorities) အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်သဖြင့် ဤနည်းလမ်းသည် ကိစ္စရပ် အားလုံးတွင် မဖြစ်နိုင်ပါ။

In such cases, the primary objective of the audit should guide the auditors as to which standards to apply. In determining whether performance considerations form the primary objective of the audit engagement, it should be borne in mind that performance auditing focuses on activity and results rather than reports or accounts, and that its main objective is to promote economy, efficiency and effectiveness rather than report on compliance.

ဤကိစ္စတွင် စစ်ဆေးခြင်း၏ မူလရည်ရွယ်ချက်မှာ စစ်ဆေးသူများ အသုံးပြုသင့်သည့်စံ အဖြစ် လမ်းညွှန် (Guide) ပေးရန်ဖြစ်သင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးမှု၏ မူလရည်ရွယ်ချက်သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို အကဲဖြတ်ထားသည့်ပုံစံ (Performance Considerations Form) ဟုတ်၊ မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းသည် အစီရင်ခံစာများ (Reports)(သို့မဟုတ်) စာရင်းများ (Accounts) ထက် လုပ်ဆောင်ချက် (Activity) နှင့် ရလဒ်များ (Results) အပေါ် အဓိကဦးတည်စစ်ဆေးခြင်း (Focuses) ဖြစ်ကြောင်း သိရှိမှတ်သား ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းသည် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အခြေ အနေကိုအစီရင်ခံတင်ပြခြင်း (Report On Compliance) ထက် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု/ ခြီးမြှင့်တင်မှု(Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု(Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) တို့ကို မြှင့်တင်နိုင်ရေးကိုသာ အဓိကရည်ရွယ်ပါသည်။

အခန်း-၄

ELEMENTS OF PERFORMANCE AUDITING

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များ

15. The elements of a public-sector audit (auditor, responsible party, intended users, subject matter and criteria), as defined in ISSAI 100, may assume distinct characteristics in performance auditing. Auditors should explicitly identify the elements of each audit and understand their implications so that they can conduct the audit accordingly.

၁၅။ ISSAI-100 တွင် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ [စစ်ဆေးသူ (Auditor)၊ တာဝန်ရှိသည့် ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်း (Responsible Party)၊ အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ထားသူများ (Intended User)၊ စစ်ဆေးသည့် အကြောင်းအရာ (Subject Matter) နှင့်စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria)] ကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ထင်ရှားသောလက္ခဏာရပ်များ (Distinct Characteristics) အဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများ(Auditors)သည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစီနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို တိကျစွာဖော်ထုတ်သတ်မှတ်သင့်ပြီး စစ်ဆေးမှုများကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုများကို သိရှိနားလည်ရပါမည်။

THE THREE PARTIES IN PERFORMANCE AUDITING (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် ပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်း ၃ ခု)

16. Auditors frequently have considerable discretion in the selection of subject matter and identification of criteria, which in turn influences who the relevant responsible parties and intended users are. While auditors can give recommendations, they need to take care that they do not assume the responsibilities of the responsible parties. Auditors in performance audits typically work in a team offering different and complementary skills.

၁၆။ တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းများ (Responsible Parties) နှင့် အသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်ထားသူများ (Intended Users) အား လွှမ်းမိုးနိုင်မည့် စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject Matter) ရွေးချယ်ခြင်းကို စစ်ဆေးသူများက

စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ စစ်ဆေးသူများသည် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးရာတွင် တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းများ (Responsible Parties) ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ (Responsibilities) ဟုမယူဆဘဲ အကြံပြုနိုင်ရေးအတွက် သတိပြုဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးသူများသည် ကွဲပြားခြားနားပြီး ဖြည့်စွက်ခြင်းဖြင့် ပြည့်စုံစေသည့် ကျွမ်းကျင်မှုများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်းပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရပါမည်။

17. The role of responsible party may be shared by a range of individuals or entities, each with responsibility for a different aspect of the subject matter. Some parties may be responsible for actions that have caused problems. Others may be able to initiate changes to address the recommendations resulting from a performance audit. Others still may be responsible for providing the auditor with information or evidence.

၁၇။ တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်း၏ အခန်းကဏ္ဍကို စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject Matter) ၏ မတူညီသော ကဏ္ဍတစ်ခုစီအတွက် တာဝန်ယူရန် တစ်ဦးချင်း (Range Of individuals) (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်း (Entities) အရ ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။ အချို့အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြဿနာဖြစ်ပေါ်နေသော ကိစ္စရပ်များ (Caused Problems) အတွက် တာဝန်ယူရခြင်းမျိုးရှိနိုင်သည်။ အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးချက်အရ အကြံပြုချက်များ (Recommendations) အပေါ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်အဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်ဆေးသူများထံ သတင်းအချက်အလက် (Information) (သို့မဟုတ်) အထောက်အထား (Evidence) ပေးရန် ဆက်လက် တာဝန်ရှိဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

18. The intended users are the persons for whom the auditor prepares the performance audit report. The legislature, government agencies and the public can all be intended users. A responsible party may also be an intended user, but it will rarely be the only one.

၁၈။ အသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်သူများ (Intended Users) ဆိုသည်မှာ စစ်ဆေးသူအနေဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးချက်အစီရင်ခံစာ (Performance Audit Report) ရေးသားပေးပို့ရန် ရည်ရွယ်ထားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေပြုလွှတ်တော် (Legislature)၊

အစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Government Agencies) နှင့် ပြည်သူများ (Public) သည် အသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်ထားသူများ (Intended Users) ဖြစ်ပါသည်။ တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်း (Responsible Party) သည်လည်း အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ထားသူများ (Intended Users) ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် ၎င်းတစ်ဦးတည်းဖြစ်ရန်မှာ ရှားပါးပါသည်။

SUBJECT MATTER AND CRITERIA IN PERFORMANCE AUDITING (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်)

19. The subject matter of a performance audit need not be limited to specific programmes, entities or funds but can include activities (with their outputs, outcomes and impacts) or existing situations (including causes and consequences). Examples might be service delivery by the responsible parties or the effects of government policy and regulations on administration, stakeholders, businesses, citizens and society. The subject matter is determined by the objective and formulated in the audit questions.

၁၉။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject Matter) နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တိကျသောအစီအစဉ်များ (Specific Programmes)၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Entities) (သို့မဟုတ်) ရန်ပုံငွေများ (Funds) အဖြစ် ကန့်သတ်ထားရန် မလိုအပ်ပါ။ သို့ရာတွင် လုပ်ဆောင်ချက်များ (၎င်းတို့၏ ကုန်ထွက်များ (Outputs)၊ ရလဒ်များ (Outcomes) နှင့် သက်ရောက်မှုများ (Impacts) နှင့်အတူ) (သို့မဟုတ်) လက်ရှိအခြေအနေများ (ဖြစ်ပေါ်ရခြင်း နှင့် အကျိုးဆက်အပါအဝင်) တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- တာဝန်ရှိသည့် ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများမှ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အစိုးရ၏မူဝါဒ (Government policy) နှင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ (Regulations on administration)၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (Stakeholders)၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (Business)၊ နိုင်ငံသားများ (Citizens) နှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (society) တို့ပါဝင်ပါသည်။ စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ (Subject Matter) အတွက် ရည်မှန်းချက် ချမှတ်ပြီး စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit Questions) သတ်မှတ်ထားရပါမည်။

20. In performance auditing, the auditor is sometimes involved in developing or selecting the criteria that are relevant to the audit. Paragraph 27 describes which specific requirements follow from this for the auditor.

၂၀။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် စစ်ဆေးသူ (Auditor) သည် စစ်ဆေးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) ကို ရွေးချယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖန်တီးခြင်းတို့ကို ရံဖန်ရံခါ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ အပိုဒ် ၂၇ တွင် စစ်ဆေးသူများ တိကျစွာလိုက်နာရမည့် အချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။

CONFIDENCE AND ASSURANCE IN PERFORMANCE AUDITING (လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ယုံကြည်မှုနှင့် ခိုင်လုံသောချာမှု)

21. As in all audits, the users of performance audit reports will wish to be confident about the reliability of the information which they use for taking decisions. They will therefore expect reliable reports which set out the SAIs' evidence-based position on the subject examined.

၂၁။ အခြားစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာကို အသုံးပြုသူများအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အသုံးပြုထားသော သတင်းအချက်အလက်များ၏ ယုံကြည်အားထားနိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယုံကြည်မှု (confident) ရှိလိုကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ (SAIs) အနေဖြင့် ၎င်းတို့စစ်ဆေးခဲ့သည့် အကြောင်းအရာ (Subject Examined) အပေါ် အထောက်အထားများ ခိုင်မာစွာရယူထားသည့် ယုံကြည်အားထားနိုင်သောအစီရင်ခံစာများ (Reliable Reports) ထုတ်ပြန်မည်ကို မျှော်လင့်ကြလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

Consequently, performance auditors should in all cases provide findings based on sufficient appropriate evidence and actively manage the risk of inappropriate reports. However, performance auditors are not normally expected to provide an overall opinion, comparable to the opinion on financial statements, on the audited entity's achievement of economy, efficiency and effectiveness. This is therefore not a requirement of the ISSAI framework.

အကျိုးဆက်အနေဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးသူများ(Performance Auditors) သည် ကိစ္စအားလုံးအတွက် ပြည့်စုံဆီလျော်သော စစ်ဆေးရေးအထောက်အထားပေါ် အခြေခံသည့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ ဖော်ထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ပြည့်စုံဆီလျော် မှန်ကန်မှုမရှိသော အစီရင်ခံစာများ၏အန္တရာယ် (Risk of Inappropriate Reports) ကိုလည်း ကောင်းစွာစီမံ ခန့်ခွဲနိုင်ရပါမည်။ သို့သော် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးသူများသည် ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း များ (Financial Statements) အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးခြင်းကဲ့သို့ အဖွဲ့အစည်း၏ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency)နှင့် ထိရောက် အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့အပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် (Overall Opinion) ပေးရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။ သို့သော် ဤအချက်သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ လိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာစံမူဘောင် (ISSAI Framework) အရ လိုအပ်ချက်မဟုတ်ပါ။

22. The level of assurance provided by a performance audit should be communicated in a transparent way. The degree of economy, efficiency and effectiveness achieved may be conveyed in the performance audit report in different ways:

- either through an overall view on aspects of economy, efficiency and effectiveness, where the audit objective, the subject matter, the evidence obtained and the findings reached allow for such a conclusion;
- or by providing specific information on a range of points including the audit objective, the questions asked, the evidence obtained, the criteria used, the findings reached and the specific conclusions.

၂၂။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ခိုင်လုံသေချာစေမှုအဆင့် (Level of assurance) ကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Transparent) ရှိသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဖော်ပြရမည်။ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့် ထိရောက် အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ရရှိမှုအဆင့် အခြေအနေကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါနည်းလမ်းအမျိုးမျိုး (Different Ways) ဖြင့်ဖော်ပြရမည် -

- စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit Objective)၊ စစ်ဆေးသည့် အကြောင်းအရာ (Subject Matter)၊ ရယူထားသောအထောက်အထား (Evidence Obtained)

နှင့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) အရ 3E ရှုထောင့်ဖြင့် လွှမ်းခြုံမှုမြင်သုံးသပ်၍ ကောက်ချက်ချနိုင်သည့် နေရာတိုင်းတွင် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ရှုထောင့်အမြင်ဖြင့် လွှမ်းခြုံသုံးသပ်မှုပြုရန်၊

- သို့မဟုတ် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit Objective)၊ မေးမြန်းသော မေးခွန်းများ (Questions)၊ ရယူထားသော အထောက်အထား (Evidence)၊ အသုံးပြုထားသော စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria)၊ ဖော်ထုတ်ထားသော တွေ့ရှိချက်များ (Finding) နှင့် တိကျသေချာသောသုံးသပ်ချက်များ (Specific Conclusions) အပါအဝင် အကြောင်းအရာအလိုက် တိကျသော သတင်းအချက်အလက်များ (Specific Information) ဖြင့် ဖော်ပြပေးရန်၊

23. Audit reports should only include findings that are supported by sufficient appropriate evidence. The decisions made in drawing up a balanced report, reaching conclusions and formulating recommendations frequently need to be elaborated upon in order to provide sufficient user information. Performance auditors should specifically describe how their findings have led to a set of conclusions and – if applicable – a single overall conclusion. This means explaining which criteria were developed and used and why, and stating that all relevant viewpoints have been taken into account so that a balanced report can be presented. The principles on reporting give further guidance for this process.

- ၂၃။ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာများ (Audit Reports) တွင် ပြည့်စုံဆီလျော်သော စာရင်းစစ်အထောက်အထားကို အခြေခံ၍ ဖော်ပြထားသောတွေ့ရှိချက်များ (Findings) သာ ပါဝင်ရမည်။ ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ မျှတသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင် (Balance Report) ရေးသားမှုအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း၊ သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) နှင့် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးရာတွင် အစီရင်ခံစာအသုံးပြုသူများအတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်သော သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် သေချာစွာ အသေးစိတ် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များမှ သုံးသပ်ချက်များအဖြစ်သို့ မည်သို့ဦးတည်သွားသည်ကို တိကျစွာ ရှင်းလင်းဖော်ပြသင့်ပြီး (တစ်နည်းအားဖြင့် သုံးသပ်ချက်များမှာ ၎င်းတို့၏ တွေ့ရှိချက်များပေါ်

အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပြီး) အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်တစ်ခုကို ဖြစ်နိုင်သရွေ့ တိကျသေချာစွာ ဖော်ပြသင့်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ မျှတသည့် အစီရင်ခံစာ (Balance Report) တစ်စောင်ဖြစ်စေရန် သက်ဆိုင်ရာ အမြင်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားကြောင်းနှင့် ရယူအသုံးပြုထားသော စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) အားလုံးနှင့် ယင်းစံသတ်မှတ်ချက်များအား အသုံးပြုခဲ့ရသည့် အကြောင်းရင်းကို ရှင်းလင်း ဖော်ပြခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာ ရေးသားခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူ (Principles on Reporting) များတွင် ဤလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် နောက်ထပ်လမ်းညွှန်ချက်များ (Further Guidance) ရှိပါသည်။

အခန်း(၅)

PRINCIPLES OF PERFORMANCE AUDITING

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူများ

GENERAL PRINCIPLES (ယေဘုယျအခြေခံမူများ)

24. The general principles set out below give guidance on aspects of performance auditing that are relevant throughout the audit process.

၂၄။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော ယေဘုယျအခြေခံမူများသည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် တစ်လျှောက်လုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များ (Aspects of Performance Auditing) အတွက် လမ်းညွှန်မှုပေးပါသည်။

Some areas to which these principles apply are not covered by ISSAI 100. These are the selection of audit topics, the identification of audit objectives and the definition of an audit approach and criteria.

ဤအခြေခံမူများအား အသုံးပြုနိုင်သည့် (Principles Apply) နယ်ပယ်အချို့ (Some Area) ကို ISSAI-100 ပါဖော်ပြချက်အနေဖြင့် ကာမိခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းတို့မှာ စစ်ဆေးရေးခေါင်းစဉ်များ (Audit Topics) ရွေးချယ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် ချမှတ်ခြင်း (Identification of Audit Objectives) နှင့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်း (Audit Approach) နှင့် စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) တို့အား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

In other areas, such as audit risk, communication, skills, professional judgment, quality control, materiality and documentation, the general principles draw on the principles of ISSAI 100 and explain how they specifically apply in performance auditing.

စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ် (Audit Risk)၊ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု (Communication)၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ (Skills)၊ အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် (Professional Judgement)၊ အရည်အသွေးကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု (Quality Control)၊ အရေးပါမှု (Materiality) နှင့် အထောက်အထားရယူခြင်း (Documentation) ကဲ့သို့သော အခြားသော နယ်ပယ်များတွင် ISSAI -100 ၏ အခြေခံသဘောတရားများအရ ရေးဆွဲထားသော ယေဘုယျအခြေခံမူ

များဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အား လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် မည်သို့အသုံးပြုရမည်ကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

Finally, some areas, such as ethics and independence, are currently addressed by ISSAI 100, by INTOSAI Core Principles (INTOSAI-P 10-99) and by SAI organizational requirements (ISSAIs 130-199).

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ဖွဲ့စည်းမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ (ISSAIs 130-199)၊ INTOSAI ၏ အဓိကအခြေခံမူများ (INTOSAI Core Principles) (INTOSAI -P10-99) တို့အရ ကျင့်ဝတ် (Ethics) နှင့် လွတ်လပ်မှု (Independence) ကဲ့သို့ နယ်ပယ်အချို့အား ISSAI -100 တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

Audit objective (စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်)

25. Auditors should set a clearly-defined audit objective that relates to the principles of economy, efficiency and effectiveness.

၂၅။ စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ဆိုင်ရာ အခြေခံနိယာမ သဘောတရားများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသော ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားသည့် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit Objective) ကို ချမှတ်ထားသင့်ပါသည်။

The audit objective determines the approach and design of the engagement. It could simply be to describe the situation. However, normative audit objectives (are things as they ought to be?) and analytical audit objectives (why are things not as they ought to be?) are more likely to add value. In all cases, the auditors need to consider what the audit pertains to, which organisations and bodies are involved and for whom the ultimate recommendations are likely to be relevant. Well-defined audit objectives relate to a single entity or an identifiable group of government undertakings, systems, operations, programmes, activities or organisations.

စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်သည် စစ်ဆေးမှု (Engagement) ၏ ချဉ်းကပ်နည်း (Approach) နှင့် ပုံစံ (Design) များကို သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အခြေအနေကိုဖော်ပြရန် ရိုးရှင်းစွာသတ်မှတ်

ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စံပြုသင့်သောရည်မှန်းချက်များ (Normative Audit Objective) (အကြောင်းအရာ/ကိစ္စရပ်များသည် ဖြစ်စေလိုသည့်အတိုင်း ဖြစ်လာမှု ရှိမရှိ) နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစိစစ်ထားသော စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Analytical audit Objectives) (အကြောင်းအရာ/ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်စေလိုသည့်အတိုင်း ဖြစ်မလာရသည့် အကြောင်းရင်း) တို့သည် တန်ဖိုးကို ပိုမိုတိုးမြှင့်ပေးစေပါသည်။ စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် စစ်ဆေးမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များ၊ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ (Organization)၊ အသင်းအဖွဲ့များ (Bodies) ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိသည်၊ အကောင်းဆုံးအကြံပြုချက်များပေးရန် မည်သူနှင့်သက်ဆိုင်မှုရှိသည်တို့ကို ကိစ္စရပ်များအားလုံးတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကောင်းစွာသတ်မှတ်ထားသော စစ်ဆေးရေး ရည်မှန်းချက်များသည် လုပ်ငန်းတစ်ခု (Single entity) အတွက် (သို့မဟုတ်) အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ (Government undertakings)၊ စနစ်များ (Systems)၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ (Operations)၊ အစီအစဉ်များ (Programmes)၊ ဆောင်ရွက်ချက်များ (Activities) (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းများ (Organizations) (သို့မဟုတ်) ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော အုပ်စု (Group) တစ်ခုနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။

Many audit objectives can be framed as an overall audit question which can be broken down into more precise sub-questions. They should be thematically related, complementary, not overlapping and collectively exhaustive in addressing the overall audit question. All terms employed in the question should be clearly defined. The formulation of audit questions is an iterative process in which the questions are repeatedly specified and refined, account being taken of known relevant information on the subject as well as feasibility.

စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များစွာ (Many Audit Objectives) ကို ပိုမိုရှင်းလင်းတိကျသော မေးခွန်းအခွဲများ (Sub-questions) ဖြင့် ထပ်မံခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်သည့် အလုံးစုံလွှမ်းခြုံမှုရှိသည့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းတစ်ခု (An overall audit question) အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ အလုံးစုံလွှမ်းခြုံမှုရှိသည့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၎င်းမေးခွန်းအခွဲများသည် ခေါင်းစဉ်/အကြောင်းအရာနှင့်သက်ဆိုင်ဆက်စပ်မှု (Thematically related)၊ ပြည့်စုံမှု (Complementary)၊ ထပ်နေမှုမရှိခြင်း (Not overlapping) နှင့် ပြည့်စုံစေ့စပ်စွာစုစည်းမှု (Collectively exhaustive) များ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ မေးခွန်းပါ အခေါ်အဝေါ်အားလုံးကို ရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ်ရပါမည်။ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ ဖော်ထုတ်

သတ်မှတ်ခြင်းမှာ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာနှင့် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် သိရှိထားပြီးဖြစ်သည့် သတင်းအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း၊ မေးခွန်းများအား ထပ်ကာထပ်ကာသတ်မှတ်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်ချောမောအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ပါဝင်သည့် ထပ်ကာတလဲလဲဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းစဉ် (Iterative process) ပင် ဖြစ်ပါသည်။

Instead of defining a single objective or overall audit question, auditors may choose to develop several audit objectives, which need not always be broken down into sub-questions.

စစ်ဆေးသူများသည် တစ်ခုတည်းသောရည်မှန်းချက် (Single objective) (သို့မဟုတ်) အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Overall audit questions) ကို သတ်မှတ်ခြင်းအစား မေးခွန်းအခွဲများ (Sub-questions) ထပ်မံပြုလုပ်ရန်မလိုသော စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များစွာ သတ်မှတ်ခြင်းကို ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။

Audit approach (စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်း)

26. Auditors should choose a result-, problem- or system-oriented approach, or a combination thereof, to facilitate the soundness of audit design.

၂၆။ စစ်ဆေးသူသည် စစ်ဆေးမည့်ပုံစံ (Audit Design) ၏ခိုင်မာမှုကို အထောက်အကူပြုစေရန် ရလဒ်ကိုဦးတည်သော (Result oriented)၊ ပြဿနာကိုဦးတည်သော (Problem oriented) (သို့မဟုတ်) စနစ်ကိုဦးတည်သော (System oriented) နည်းလမ်းတစ်ခု (သို့မဟုတ်) ၎င်းတို့အား ပေါင်းစပ်ထားသော နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်သင့်ပါသည်။

The overall audit approach is a central element of any audit. It determines the nature of the examination to be made. It also defines the necessary knowledge, information and data and the audit procedures needed to obtain and analyse them.

အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်း (Overall audit approach) သည် မည်သည့် စစ်ဆေးခြင်းအတွက်မဆို အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ခု (Central element) ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် စစ်ဆေးရမည့် သဘောသဘာဝကို ဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။ ၎င်းသည် စုဆောင်းရယူအကဲဖြတ်ရန်လိုအပ်သော စစ်ဆေးရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ လိုအပ်သည့် ဗဟုသုတ၊ သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း သတ်မှတ်ပေးပါသည်။

Performance auditing generally follows one of three approaches:

- a system-oriented approach, which examines the proper functioning of management systems, e.g. financial management systems;
- a result-oriented approach, which assesses whether outcome or output objectives have been achieved as intended or programmes and services are operating as intended;
- a problem-oriented approach, which examines, verifies and analyses the causes of particular problems or deviations from criteria.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် အောက်ပါနည်းလမ်း (၃) ခုအနက်တစ်ခုကို ယေဘုယျအားဖြင့် လိုက်နာရပါမည်-

- စနစ်ကိုဦးတည်သောနည်းလမ်း (System oriented approach) သည် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ ကောင်းမွန်စွာလုပ်ဆောင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ဥပမာ- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်)
- ရလဒ်ကိုဦးတည်သောနည်းလမ်း (Result oriented approach) သည် ရည်ရွယ်ထားသောရလဒ် (သို့မဟုတ်) ကုန်ထွက်ကို ရည်မှန်းထားသည့်အတိုင်း ရရှိခြင်း ရှိ၊ မရှိ (သို့မဟုတ်) အစီအစဉ်များနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများကို ရည်မှန်းထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ အကဲဖြတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
- ပြဿနာကိုဦးတည်သောနည်းလမ်း (Problem oriented approach) သည် ပြဿနာများ ဖြစ်ပွားရသည့်အကြောင်းအရင်း (သို့မဟုတ်) စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသည့် ကိစ္စရပ်များကိုစစ်ဆေးခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်းနှင့် သရုပ်ခွဲစိစစ်သုံးသပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

All three approaches can be pursued from a top-down or bottom-up perspective. Top-down audits concentrate mainly on the requirements, intentions, objectives and expectations of the legislature and central government. A bottom-up perspective focuses on problems of significance to people and the community.

နည်းလမ်း (၃) ခုလုံးအား အထက်မှအောက်သို့ (Top-Down) (သို့မဟုတ်) အောက်မှအထက်သို့ (Bottom-Up) ဟူသည့်အမြင်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ အထက်မှအောက်သို့ စစ်ဆေးတင်ပြခြင်းမှာ လွှတ်တော်နှင့်ဗဟိုအစိုးရအဖွဲ့၏ မျှော်မှန်းချက်များ (Expectations)၊ ရည်ရွယ်ချက်များ (Intentions)၊ ရည်မှန်းချက်များ (Objectives) နှင့် လိုအပ်ချက်များ (Requirements) တို့အပေါ် အဓိကဦးတည်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အောက်မှအထက်သို့ စစ်ဆေးတင်ပြခြင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွက် သိသာထင်ရှားအရေးပါသော ပြဿနာကို အလေးထားစစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

Criteria (စံသတ်မှတ်ချက်)

27. Auditors should establish suitable criteria which correspond to the audit questions and are related to the principles of economy, efficiency and effectiveness.

၂၇။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit Questions) နှင့် သက်ဆိုင်ပြီး စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့် ဆီလျော်သင့်တော်သည့် စံသတ်မှတ်ချက် (Suitable Criteria) ကို ရှာဖွေသတ်မှတ်သင့်ပါသည်။

Criteria are the benchmarks used to evaluate the subject matter. Performance audit criteria are reasonable and audit-specific standards of performance against which the economy, efficiency and effectiveness of operations can be evaluated and assessed.

စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) သည် စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject Matter) အား စိစစ်အကဲဖြတ်ရာတွင် အသုံးပြုသော အခြေခံစံများ (Benchmarks) များ ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေးစံ (Performance Audit Criteria) သည် စစ်ဆေးသည့် အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်မှု (Reasonable) ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ၏ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု (Efficiency) နှင့်ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ရှိ၊ မရှိတို့ကို စစ်ဆေးမှုအတွက် သီးသန့်ဖြစ်သည့် စံများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ် အကဲဖြတ်နိုင်ပါသည်။

The criteria provide a basis for evaluating the evidence, developing audit findings and reaching conclusions on the audit objectives. They also form an important element in discussions within the audit team and with SAI management and in communication with the audited entities.

စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) သည် သက်သေအထောက်အထားများကို အကဲဖြတ်ခြင်း (Evaluating the Evidence)၊ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Audit Objectives) အရ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များဖော်ထုတ်ခြင်း (Developing Audit Finding) နှင့် သုံးသပ်ခြင်းများ (Conclusions) အတွက် အခြေခံအဖြစ် အထောက်အကူပြုပါသည်။ ၎င်းတို့သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးရှိ စီမံခန့်ခွဲသူ (SAI Management) နှင့်လည်းကောင်း၊ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့အတွင်းတွင်လည်းကောင်း ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးသည့်အဖွဲ့အစည်း (Audited Entities) နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု (Communication) တွင်လည်း အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပါသည်။

The criteria can be qualitative or quantitative and should define what the audited entity will be assessed against. The criteria may be general or specific, focusing on what should be according to laws, regulations or objectives; what is expected, according to sound principles, scientific knowledge and best practice; or what could be (given better conditions).

စံသတ်မှတ်ချက်တွင် အရည်အသွေးဆိုင်ရာ (Qualitative) နှင့် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ (Quantitative) စံသတ်မှတ်ချက်များဟူ၍ရှိရာ ၎င်းစံမှာ စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် နှိုင်းယှဉ်စိစစ်အကဲဖြတ်ခံရမည့် အရာအဖြစ် သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။ စံသတ်မှတ်ချက်သည် ဥပဒေများ(Laws)၊ စည်းမျဉ်းများ (Regulations) (သို့မဟုတ်) ရည်မှန်းချက်များ (Objectives) အရ ဖြစ်သင့်သည့်ကိစ္စရပ်များ ခိုင်မာသောအခြေခံမူများ (Sound principles)၊ သိပ္ပံနည်းကျအသိပညာဗဟုသုတ (Scientific knowledge) နှင့် အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များ (Best practice) အရ မျှော်လင့်သည့်အကြောင်းအရာ (သို့မဟုတ်) ပိုမိုကောင်းမွန်သောအခြေအနေများတွင် ဖြစ်သင့်သည့် အကြောင်းအရာတို့ကို ယေဘုယျဆန်စွာ (သို့မဟုတ်) တိကျစွာသတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

Diverse sources can be used to identify criteria, including performance measurement frameworks. It should be transparent which sources were used, and the criteria should be relevant and understandable for users as well as complete, reliable and objective in the context of the subject matter and audit objectives.

စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) ရွေးချယ်ရာတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတိုင်းတာချက် မူဘောင်များ (Performance Measurement Framework) အပါအဝင် ကွဲပြားခြားနားသော အရင်းအမြစ်များ (Diverse Sources) ကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတွင် မည်သည့်အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြုထားကြောင်း ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ (Transparent) ဖော်ပြသင့်ပါသည်။ စံသတ်မှတ်ချက်သည် ဆီလျော်မှု (Relevant) ရှိပြီး အသုံးပြုသူများအတွက် လွယ်ကူစွာနားလည် (Understandable) စေနိုင်မည့်အပြင်၊ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject Matter) နှင့် စစ်ဆေးရေးရည်ရွယ်ချက် (Audit Objective) တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ပြည့်စုံခိုင်မာမှု၊ ယုံကြည်အားထားနိုင်မှု၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုရှိရပါမည်။

The criteria should be discussed with the audited entities, but it is ultimately the auditor's responsibility to select suitable criteria. While defining and communicating criteria during the planning phase may enhance their reliability and general acceptance, in audits covering complex issues it is not always possible to set criteria in advance; instead they will be defined during the audit process.

စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း (Audited Entities) နှင့်ဆွေးနွေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း သင့်လျော်သော စံသတ်မှတ်ချက်ရွေးချယ်ရန် တာဝန်အရှိဆုံးသူမှာ စစ်ဆေးသူပင်ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း (Planning) အဆင့်တွင် စံသတ်မှတ်ချက်(Criteria)သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ၎င်းအတွက်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ယုံကြည်အားထားနိုင်မှု (Reliability) နှင့်ယေဘုယျလက်ခံနိုင်မှု (General Acceptance) ကို မြှင့်တင်ရာရောက်ပါသည်။ ရှုပ်ထွေးသောအကြောင်းအရာများ (Complex Issues) အား စစ်ဆေးရာတွင် စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria)ကို ကြိုတင်သတ်မှတ်ရန် အမြဲတမ်းမဖြစ်နိုင်သဖြင့် စစ်ဆေးနေသည့်အချိန်တွင်မှသာ သတ်မှတ်နိုင်လိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

Whereas in some audit types there are unequivocal legislative criteria, this is not typically the case in performance auditing. The audit objectives, question and approach determine the relevance and the type of suitable criteria, and user confidence in the findings and conclusions of a performance audit depends largely on the criteria. Thus it is crucial to select reliable and objective criteria.

စစ်ဆေးရေးအမျိုးအစားအချို့တွင် ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ဥပဒေဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များ (Unequivocal Legislative Criteria) အသုံးပြုခြင်းသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည့် ကိစ္စရပ်မဟုတ်ပါ။ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ၊ မေးခွန်းများနှင့် နည်းလမ်းများသည် သင့်လျော်သောစံသတ်မှတ်ချက် အမျိုးအစားများ (Type of Suitable criteria) နှင့်၎င်း၏ဆီလျော်မှု (Relevance) ကိုဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။ ၎င်းပြင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက်ဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များ (Findings) နှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) အပေါ် အသုံးပြုသူများ၏ယုံကြည်မှု (User Confidence) သည် စံသတ်မှတ်ချက် (Criteria) ပေါ်တွင် များစွာမူတည်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယုံကြည်အားထားနိုင် (Reliable) ပြီး မှန်ကန်မျှတမှုရှိသော စံသတ်မှတ်ချက် (Objective Criteria) ကို ရွေးချယ်ရန်မှာ အလွန်အရေးပါပါသည်။

In a problem-oriented performance audit, the starting point is a known or suspected deviation from what should or could be. The main objective is therefore not just to verify the problem (the deviation from the criterion and its consequences) but to identify causes. This makes it important to decide how to examine and verify causes during the design phase. Conclusions and recommendations are primarily based on the process of analysing and confirming causes, even though they are always rooted in normative criteria.

ပြဿနာကိုဦးတည်သော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း (Problem Oriented Performance Audit) တွင် ဖြစ်သင့်သည့်အရာ (သို့မဟုတ်) ဖြစ်နိုင်သည့်အရာနှင့် ကွဲလွဲနေကြောင်းသိရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) သံသယရှိခြင်းမှစတင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဓိကရည်ရွယ်ချက် (Main Objective)သည် ပြဿနာကိုစစ်ဆေးအတည်ပြုရန်သာ မဟုတ်ဘဲ စံသတ်မှတ်ချက်မှ ကွဲလွဲခြင်းနှင့် ယင်းသို့ကွဲလွဲမှုဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းအရင်းများ (Causes) ကိုပါ သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ပုံစံချမှတ်မှုအဆင့် (Design phase)

တွင် ပြဿနာဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းအရင်းကို မည်သို့စစ်ဆေးအတည်ပြုမည် ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အရေးပါပါသည်။ သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များသည် သတ်မှတ်ထားသောစံ (Normative Criteria) အပေါ်မူတည်၍ ချမှတ်လေ့ရှိသော်လည်း အကြောင်းအရင်းများအား သရုပ်ခွဲစစ်ဆေးသုံးသပ်ခြင်း(Analysing)နှင့် အတည်ပြုချက်ရယူခြင်း (Confirming) ဖြစ်စဉ်အပေါ် အဓိကအခြေခံ (Primarily based) ပါသည်။

Audit risk (စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်)

28. Auditors should actively manage audit risk, which is the risk of obtaining incorrect or incomplete conclusions, providing unbalanced information or failing to add value for users.

၂၈။ စစ်ဆေးသူများသည် မှန်ကန်မှုတစ်ခုမရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) အသုံးပြုသူများအတွက် တန်ဖိုးမရှိသည်များဖြစ်စေခြင်း၊ မမှန်ကန်သော (သို့မဟုတ်) မပြည့်စုံသောသုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) ဖော်ပြခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ် (Audit risk) ကို ကောင်းစွာ စီမံခန့်ခွဲသင့်ပါသည်။

Many topics in performance auditing are complex and politically sensitive. While simply avoiding such topics may reduce the risk of inaccuracy or incompleteness, it could also limit the possibility of adding value.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် ခေါင်းစဉ်အများစုသည် နိုင်ငံရေးအရ ထိခိုက်လွယ်ပြီး ရှုပ်ထွေးသော ခေါင်းစဉ်များဖြစ်ပါသည်။ စစ်ဆေးရာတွင် ယင်းသို့သော ခေါင်းစဉ်မျိုးကို ရှောင်ရှားခြင်းဖြင့် တိကျမှုမရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြည့်စုံမှုမရှိခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို လျော့ချနိုင်သော်လည်း ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ တန်ဖိုးတိုးလာမည့်အလားအလာကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

The risk that an audit will fail to add value ranges from the likelihood of not being able to provide new information or perspectives to the risk of neglecting important factors and, as a consequence, not being able to provide users of the audit report with knowledge or recommendations that would make a real contribution to better performance.

တန်ဖိုးတိုးတက်မှု ကျဆင်းသွားစေသော စစ်ဆေးမှုအန္တရာယ်သည် သတင်းအချက်အလက် အသစ်များမပေးနိုင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အရေးကြီးသော သတင်းအချက်အလက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် အသိပညာများ (သို့မဟုတ်) အကြံပြုချက်များ ပါဝင် သော စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာကို အသုံးပြုသူများ (Users) ထံ ထုတ်ပြန်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

Important aspects of risk may include not possessing the competence to conduct sufficiently broad or deep analysis, lacking access to quality information, obtaining inaccurate information (e.g. because of fraud or irregular practices), being unable to put all findings in perspective, and failing to collect or address the most relevant arguments.

အန္တရာယ်၏ အရေးကြီးသောရှုထောင့်များတွင် ကျယ်ပြန့်သော လေ့လာဆန်းစစ်မှုများအား လုံလောက်သောအတိုင်းအတာအထိ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ အရည်အသွေးပြည့်မီသော သတင်းအချက်အလက်များ ရယူနိုင်မှုမရှိခြင်း၊ တိကျမှုမရှိသော သတင်းအချက်အလက်များ ကို ရယူခြင်း (ဥပမာ - လိမ်လည်မှု (သို့မဟုတ်) ပုံမှန်မဟုတ်သော အလေ့အထများကြောင့်)၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များအား ပကတိမျက်မြင်အတိုင်း ရရှိရန် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းနှင့် ဆီလျော်သက်ဆိုင်မှု အရှိဆုံး အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ဆွေးနွေးရန် (သို့မဟုတ်) စုစည်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

Auditors should therefore actively manage risk. Dealing with audit risk is embedded in the whole process and methodology of performance audit. Audit planning documents should state the possible or known risks of the work envisaged and show how these risks will be handled.

သို့ဖြစ်၍ စစ်ဆေးသူများသည် အန္တရာယ် (Risk) ကို ကောင်းစွာစီမံခန့်ခွဲသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် အသုံးပြုမည့်နည်းလမ်း များနှင့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ် (Audit risk) ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် မျှော်မှန်းထားသောလုပ်ငန်းမှ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော (သို့မဟုတ်) သိရှိပြီးသောအန္တရာယ် (Risk) ကို ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း ရမည့် နည်းလမ်းကိုပါ ဖော်ပြရပါမည်။

Communication (ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း)

29. Auditors should maintain effective and proper communication with the audited entities and relevant stakeholders throughout the audit process and define the content, process and recipients of communication for each audit.

၂၉။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ (stakeholders)၊ စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်းများ (Audited entities) နှင့် ထိရောက်စွာ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားရှိသင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးမှုတစ်ခုချင်းစီ၏ အကြောင်းအရာ၊ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရမည့်သူများကို သတ်မှတ်ထားရပါမည်။

There are several reasons why planning communication with the audited entities and stakeholders is of particular importance in performance audit.

- As performance audits are not normally conducted on a regular (e.g. annual) basis on the same audited entities, channels of communication may not already exist. While there may be contacts with the legislature and government bodies, other groups (such as academic and business communities or civil society organisations) may not have been engaged with previously.
- Often there are no predefined criteria (such as a financial reporting framework), and thus an intensive exchange of views with the audited entity is necessary.
- The need for balanced reports requires an active effort to obtain insight into the points of view of the various stakeholders.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (Stakeholders) နှင့် စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းများ (Audited entities) နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအမံမှာ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အရေးပါဆိုသည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကြောင်းပြချက်များစွာ ရှိပါသည် -

- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း အားလုံးအပေါ် ပုံမှန်ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသော (ဥပမာ - နှစ်စဉ်) ပုံမှန်စစ်ဆေးမှုမျိုး မဟုတ်သဖြင့် ဆက်သွယ်ရမည့်လမ်းကြောင်းများမှာ အဆင်သင့်ရှိနေမည်မဟုတ်ပါ။ လွှတ်တော်၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိနေသော်လည်း အခြားအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်သည့် ပညာရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ (သို့မဟုတ်) လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ယခင်က ဆက်သွယ်မှုမရှိခဲ့ခြင်းမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။
- စံသတ်မှတ်ချက်ကို ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားမှုမရှိသည့် ကိစ္စများရှိတတ် (ဘဏ္ဍာရေး အစီရင်ခံခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များကဲ့သို့သော) သဖြင့် စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် အမြင်များကို စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးဖလှယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ မျှတသော အစီရင်ခံစာများဖြစ်ရန် ပတ်သက်ဆက်စပ်သူများစွာ (Various stakeholders) ၏ အမြင်များကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ရေး အင်တိုက်အားတိုက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

Auditors should identify the responsible parties and other key stakeholders and take the initiative in establishing effective two-way communication. With good communication, auditors can improve access to information sources and to data and opinions from the audited entity. Using communication channels to explain the purpose of the performance audit to stakeholders also increases the likelihood that audit recommendations will be implemented. Auditors should therefore seek to maintain good professional relations with all relevant stakeholders, promote a free and frank flow of information in so far as confidentiality requirements permit, and conduct discussions in an atmosphere of mutual respect and understanding for the role and responsibilities of each stakeholder. However, care should be taken to ensure that communication with stakeholders does not compromise the independence and impartiality of the SAI.

စစ်ဆေးသူများသည် တာဝန်ရှိသော ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Responsible parties) နှင့် အခြားသော အဓိကပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ (Other key stakeholders) ကို သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိရောက်သော နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ဆက်သွယ်မှုမျိုးကို ပထမဦးစွာ စတင်သင့်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သောဆက်သွယ်မှုရှိပါက စစ်ဆေးသူများသည် သတင်းအချက်အလက် ရယူနိုင်သော အရင်းအမြစ်များ၊ အချက်အလက်များ (Datas) နှင့် စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းထံမှ ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ပိုမိုရယူနိုင်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ (Stakeholders) သို့ ဆက်သွယ်၍ ရှင်းပြခြင်းအားဖြင့် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးနိုင်မည့် ဖြစ်နိုင်ခြေကို တိုးမြှင့်စေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စစ်ဆေးသူများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ (Stakeholders) နှင့် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးထိန်းသိမ်းထားရှိသင့်ပြီး လျှို့ဝှက်ချက်အားထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့်အတိုင်းအတာထိ ထိန်းသိမ်းထားရှိပြီး သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှုရှိစွာစီးဆင်းမှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူ (Stakeholder) တစ်ဦးချင်း၏ တာဝန်နှင့် အခန်းကဏ္ဍများကို နားလည်မှု၊ အပြန်အလှန်လေးစားမှုရှိစွာဖြင့် ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ သို့သော် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ (Stakeholders) နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏လွတ်လပ်မှု (Independence) နှင့် သမာသမတ်ရှိမှု (Impartiality) တို့အပေါ် သံသယမဖြစ်စေရန် ဂရုပြုဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

Auditors should notify audited entities of the key aspects of the audit, including the audit objective, audit questions and subject matter. Notification will usually take the form of a written engagement letter and regular communication during the audit. Auditors should maintain communication with audited entities throughout the audit process, by means of constructive interaction as different findings, arguments and perspectives are assessed.

စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးရည်ရွယ်ချက် (Audit objective)၊ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions) နှင့် စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာ (Subject matter) များအပါအဝင် စစ်ဆေးမည့် အဓိကကဏ္ဍများ/ အကြောင်းအရာများကို စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းထံ အကြောင်းကြားသင့်ပါသည်။ အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်းကို စစ်ဆေးနေစဉ် ပုံမှန် ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးမှုအကြောင်းကြားစာ (Engagement letter) ပေးပို့ခြင်းတို့ဖြင့်

ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် မတူညီသော စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် များ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် ပကတိအခြေအနေတို့အပေါ် အပြုသဘောဆောင်သည့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုပေးခြင်းအားဖြင့် စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားသင့်ပါသည်။

Audited entities should be given an opportunity to comment on the audit findings, conclusions and recommendations before the SAI issues its audit report. Any disagreements should be analysed and factual errors corrected. The examination of feedback should be recorded in working papers so that changes to the draft audit report, or reasons for not making changes, are documented.

စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အစီရင်ခံစာမထုတ်ပြန်မီ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ၊ သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) နှင့်အကြံပြုချက်များ (Recommendations) အပေါ် သဘောထားမှတ်ချက်ပေးနိုင်ရန် စစ်ဆေးရသည့်အဖွဲ့အစည်းအား အခွင့်အရေးပေးသင့်ပါသည်။ သဘောထားကွဲလွဲမှုရှိပါက ပြန်လည်စိစစ်၍ အချက်အလက်အမှားများအား ပြင်ဆင်ပေးသင့်ပါသည်။ တုံ့ပြန်ဖြေကြားချက် (Feedback) အားစိစစ်၍ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာ (မူကြမ်း) အပေါ် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရသည့် အကြောင်းရင်း (သို့မဟုတ်) မပြုလုပ်ရသည့် အကြောင်းရင်းများအား စာရင်းစစ်လုပ်ဆောင်မှုစာတွဲတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသင့်ပါသည်။

At the end of the audit process, stakeholder feedback can also be obtained on the quality of the published audit reports. The audited entities' perception of audit quality may also be solicited.

စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်အဆုံးတွင် ထုတ်ပြန်လိုက်သည့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာများ၏ အရည်အသွေးပေါ်မူတည်၍ ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူ၏ တုံ့ပြန်မှု (Feedback) ကို ရယူနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်ဆေးမှု၏ အရည်အသွေးကို သိမြင်နားလည်လာပြီး စစ်ဆေးပေးရန် တောင်းဆိုမှုများလည်း ရှိလာနိုင်ပါသည်။

Skills (ကျွမ်းကျင်မှု)

30. Collectively, the audit team should have the necessary professional competence to perform the audit. This would include sound knowledge of auditing, research

design, social science methods and investigation or evaluation techniques, as well as personal strengths such as analytical, writing and communication skills.

၃၀။ အနှစ်ချုပ်ပါက စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့သည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သော အတတ်ပညာဆိုင်ရာ အရည်အချင်း (Professional competence) ရှိသင့်ပါသည်။ ယင်းတွင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစိစစ်မှု (Analytical)၊ ရေးသားခြင်း (Writing) နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှု (Communication skills) တို့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာအားသာချက် များအပြင် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာဗဟုသုတပြည့်စုံမှု (Sound knowledge of auditing)၊ စစ်ဆေးမှုပုံစံအား သုတေသနပြုလေ့လာခြင်း (Research design)၊ လူမှုရေးသိပ္ပံဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ (Social science methods) နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း (Investigation) (သို့မဟုတ်) နည်းပညာဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ချက် (Evaluation techniques) တို့ ပါဝင်ပါသည်။

In performance auditing, specific skills may be required, such as knowledge of evaluation techniques and social science methods, and personal abilities such as communication and writing skills, analytical capacity, creativity and receptiveness. Auditors should have a sound knowledge of government organisations, programmes and functions. This will ensure that the right areas are selected for audit and that auditors can effectively undertake reviews of government programmes and activities.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် နည်းပညာများ (Techniques) အား အကဲဖြတ်မှု၊ လူမှုရေးသိပ္ပံဆိုင်ရာနည်းလမ်းများ (Social science methods) နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာဗဟုသုတများကဲ့သို့ သီးခြားကျွမ်းကျင်မှုများလိုအပ်ပြီး ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက် မှု (Communication) နှင့် အရေးအသားကျွမ်းကျင်မှုများ (Writing skills)၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စိစစ်နိုင်မှုစွမ်းရည် (Analytical capacity)၊ သဘောပေါက်လက်ခံနိုင်မှု (Receptiveness) နှင့် တီထွင်ဉာဏ် (Creativity) ရှိမှုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ (Personal abilities) လည်း လိုအပ်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် အစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Government organizations)၊ အစီအစဉ်များ (Programmes)၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ (Functions) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိကျခိုင်မာသော အသိပညာဗဟုသုတများ ရှိသင့်ပါသည်။ ယင်းသို့သော ကျွမ်းကျင်မှုများရှိခြင်းဖြင့် စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် အစိုးရ၏အစီအစဉ်များ နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား ထိရောက်စွာစိစစ်သုံးသပ်နိုင်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးရန်အတွက်

မှန်ကန်သောနယ်ပယ် (Right area) ရွေးချယ်နိုင်ရေးကို သေချာစွာဆောင်ရွက်နိုင်စေပါသည်။

There may also be specific ways of acquiring the necessary skills. For each performance audit the auditors need to have a full understanding of the government measures which are the subject matter of the audit, as well as the relevant background causes and the possible impacts. This knowledge must frequently be acquired or developed specifically for the engagement. Performance audits often involve a learning process and the development of methodology as part of the audit itself. On-the-job learning and training should therefore be available to auditors, who should maintain their professional skills through ongoing professional development. An open attitude to learning and an encouraging management culture are important conditions for enhancing individual auditors' professional skills.

လိုအပ်သောကျွမ်းကျင်မှုများရရှိနိုင်မည့် တိကျသေချာသော နည်းလမ်းများစွာရှိပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် စစ်ဆေးရသည့် အကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အစိုးရ၏တိုင်းတာချက်များ (Measures)အား အပြည့်အဝ နားလည်ထားရန်လိုအပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်ရသော အကြောင်းရင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်သည့် နောက်ခံအကြောင်းအရာများနှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကျိုးဆက်များကိုပါ သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းအသိပညာများကို စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအတွက် မကြာခဏလေ့လာခြင်း (သို့မဟုတ်) သေချာစွာပြုစုပျိုးထောင်ထားရပါမည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးရာတွင် စစ်ဆေးမှု၏အစိတ်အပိုင်းအနေဖြင့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် သင်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စဉ်ဆက်မပြတ်တိုးတက်စေခြင်းဖြင့် အတတ်ပညာဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းထားသင့်သော စစ်ဆေးသူများအတွက် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းလေ့လာသင်ယူနေခြင်း (On-the-job learning) နှင့် သင်တန်းတက်ရောက်ခြင်း (Training) များကို ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ လေ့လာသင်ယူရန် လမ်းကြောင်းများဖွင့်ပေးခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲသူများမှ တွန်းအားပေးခြင်းတို့သည် စစ်ဆေးသူတစ်ဦးချင်း၏ အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ တိုးမြှင့်လာစေရေးအတွက် အရေးပါပါသည်။

In specialised areas, external experts can be used to complement the knowledge of the audit team. Auditors should evaluate whether and in what areas external expertise is required, and make the necessary arrangements.

ထူးခြားသည့်နယ်ပယ်များတွင် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ အသိပညာဗဟုသုတများကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ပြင်ပကျွမ်းကျင်သူများ (External experts) ကိုအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် မည်သည့်နယ်ပယ်များတွင် ပြင်ပကျွမ်းကျင်သူများ (External experts) လိုအပ်မှုရှိကြောင်း အကဲဖြတ်ရန်နှင့် လိုအပ်သောကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ထားသင့်ပါသည်။

Professional judgement and skepticism (အတတ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် သတိသမ္မဇင်ရှိမှု)

31. Auditors should exercise professional scepticism, but also be receptive and willing to innovate.

၃၁။ စစ်ဆေးသူများသည် အတတ်ပညာဆိုင်ရာ သတိသမ္မဇင် (Professional scepticism) ထားရှိ ဆောင်ရွက်သင့်သည်သာမက သဘောပေါက်လက်ခံလွယ် (Receptive) ပြီး ဆန်းသစ်တီထွင်လိုစိတ် (Willing to innovate) လည်း ရှိသင့်ပါသည်။

It is vital that auditors exercise professional scepticism and adopt a critical approach, maintaining an objective distance from the information provided. Auditors are expected to make rational assessments and discount their own personal preferences and those of others.

စစ်ဆေးသူများသည် အတတ်ပညာဆိုင်ရာ သတိသမ္မဇင် (Professional scepticism) ထားရှိ ဆောင်ရွက်ရန်၊ စဉ်းစားချင့်ချိန်ပြီး နည်းလမ်းများ လက်ခံဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များမှ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော အကွာအဝေးတစ်ခုကို ထိန်းသိမ်းထားရန်မှာ အရေးကြီးပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ အကဲဖြတ်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကြိုက်နှစ်သက်မှုများနှင့် ယင်းသို့သော အခြားကိစ္စရပ်များကို လျှော့ချဆောင်ရွက်ရန် မျှော်မှန်းထားရပါမည်။

At the same time, they should be receptive to views and arguments. This is necessary in order to avoid errors of judgement or cognitive bias. Respect,

flexibility, curiosity and a willingness to innovate are equally important. Innovation applies to the audit process itself, but also to the audited processes or activities.

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စစ်ဆေးသူများသည် အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် အမြင်များကို သဘောပေါက်လက်ခံသင့်ပါသည်။ ယင်းအချက်မှာ မှားယွင်းသောဆုံးဖြတ်ချက်များ (သို့မဟုတ်) ဘက်လိုက်မှုများအား ရှောင်ရှားရန်အတွက် လိုအပ်ပါသည်။ လေးစားမှု (Respect)၊ လိုက်လျောညီထွေရှိမှု (Flexibility)၊ စူးစမ်းလိုစိတ်ရှိမှု (Curiosity) နှင့် ဆန်းသစ်တီထွင်လိုစိတ်ရှိမှု (Innovate) တို့တွင် တူညီသောအရေးပါမှုရှိပါသည်။ တီထွင်ဖန်တီးခြင်းကို စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင်သာမက စစ်ဆေးခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ်) လုပ်ဆောင်ချက်များတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

Auditors are expected to consider issues from different perspectives and maintain an open and objective attitude to various views and arguments. If they are not receptive, they may miss important arguments or key evidence. As auditors work to develop new knowledge, they also need to be creative, reflective, flexible, resourceful and practical in their efforts to collect, interpret and analyse data.

စစ်ဆေးသူများသည် ပြဿနာများကို ဘက်ပေါင်းစုံမှစဉ်းစားရန်နှင့် အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများ နှင့် အမျိုးမျိုးသောအမြင်များအပေါ် ပွင့်လင်း၍ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော သဘောထားများ ထိန်းသိမ်းထားရပါမည်။ စစ်ဆေးသူများသည် သဘောပေါက်နိုင်စွမ်းရှိသူများမဟုတ်ပါက အရေးကြီးသော အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများ (Important arguments) (သို့မဟုတ်) အဓိကသက်သေအထောက်အထားများ (Key evidence) ကို လွတ်သွား/ လွဲချော်သွားနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် အသိပညာသစ်များတိုးပွားလာစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိမှု (Creative)၊ လေးနက်စွာတွေးတောနိုင်မှု (Reflective)၊ လိုက်လျောညီထွေရှိမှု (Flexible)၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိမှု (Resourceful) နှင့် အချက်အလက်များစုစည်းခြင်း၊ တင်ပြခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် လက်တွေ့ကျကျအားထုတ်လုပ်ဆောင်မှု (Practical) ရှိရပါမည်။

A high standard of professional behaviour should be maintained throughout the audit process, from topic selection and audit planning, via the audit proper, to reporting. It is important for auditors to work systematically, with due care and objectivity and under appropriate supervision.

စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ် ရွေးချယ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း၊ လိုအပ်သလို စစ်ဆေးခြင်းမှအစီရင်ခံခြင်းအထိ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် အဆင့်မြင့်မားသော အတတ်ပညာရှင်ဆိုင်ရာအပြုအမူ (A high standard of professional behaviour) ကို စောင့်ထိန်းထားသင့်ပါသည်။ သင့်လျော်သော ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုဖြင့် သတိသမ္ဗဇဉ်ရှိစွာ၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျစွာဖြင့် စနစ်တကျဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ စစ်ဆေးသူများအတွက် အရေးကြီးပါသည်။

Quality control (အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု)

32. Auditors should apply procedures to safeguard quality, ensuring that the applicable requirements are met and placing emphasis on appropriate, balanced and fair reports that add value and answer the audit questions.

၃၂။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးမှုအရည်အသွေးကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အသုံးပြုရန်လိုအပ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီ၍ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများအတွက် အဖြေရရှိနိုင်ပြီး တန်ဖိုးတိုးမြှင့် (Add value) စေမည့် သင့်လျော်မျှတသည့် အစီရင်ခံစာများဖြစ်စေရန် အလေးထားဆောင်ရွက်စေနိုင်ပါသည်။

ISSAI 140 Quality Control for SAIs provides general principles and application material on the system of quality control established at the organizational level to cover all audits. In the conduct of performance audits the following specific issues need to be addressed:

- Performance audit is a process in which the audit team gathers a large amount of audit-specific information and exercises a high degree of professional judgement and discretion concerning the relevant issues. This must be taken into account in quality control. The need to establish a

working atmosphere of mutual trust and responsibility and provide support for audit teams should be seen as part of quality management. This may entail applying quality control procedures that are relevant and easy to manage and ensuring that auditors are open to feedback received from quality control. If there is a difference of opinion between supervisors and the audit team, appropriate steps should be taken to ensure that the audit team's perspective is given sufficient consideration and that the SAI's policy is consistent.

- In performance auditing, even if the report is evidence-based, well documented and accurate, it might still be inappropriate or insufficient if it fails to give a balanced and unbiased view, includes too few relevant viewpoints or unsatisfactorily addresses the audit questions. These considerations should therefore be an essential part of measures to safeguard quality.
- As audit objectives vary widely between different audit engagements, it is important to define clearly what constitutes a high-quality report in the specific context of an audit engagement. General quality control measures should therefore be complemented by audit-specific measures.

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအတွက် အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု (Quality Control) ISSAI 140 တွင် စစ်ဆေးမှုအားလုံးကိုလွှမ်းခြုံနိုင်စေမည့် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့် (Organizational level) ရှိ အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု (Quality control) စနစ်ကို အသုံးပြုနိုင်သောအရာ (Application material) နှင့်အခြေခံမူများ (Principles) ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ သီးသန့်အကြောင်းအရာ/ကိစ္စရပ်များကို ဦးတည် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည် -

- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းသည် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာသီးသန့်ဖြစ်သော သတင်းအချက်အလက်များစွာကို စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ကစုစည်းခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍အကြံပြုပြောကြားခြင်းနှင့် အတတ်ပညာဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း

တို့ကို ဆောင်ရွက်ရသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအချက်ကို အရည်အသွေး ထိန်းချုပ်မှုတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။ အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုရှိပြီး တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိသည့် လုပ်ငန်းခွင်တစ်ခုအဖြစ် တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်မှု၊ စစ်ဆေးရေး အဖွဲ့များကို ပံ့ပိုးကူညီမှုပေးရန် လိုအပ်မှုတို့အား အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှုမြင်သင့်ပါသည်။ အဆိုပါအချက်က ဆီလျော်မှုရှိပြီး စီမံခန့်ခွဲရန် လွယ်ကူသော အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှုအစီအစဉ်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လိုအပ် စေပြီး အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တုန့်ပြန်ချက်များ (Feedback) ရရှိရန် စစ်ဆေးသူများက လမ်းဖွင့်ထားစေနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့နှင့် ကြီးကြပ်သူများ အကြား သဘောထားကွဲလွဲမှုများရှိပါက စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ အမြင်များတွင် လုံလောက် သော တွေးခေါ်သုံးသပ်မှုများ ရှိ၊ မရှိ၊ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏မူဝါဒနှင့်လည်း ညီညွတ်မှု ရှိ၊ မရှိ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ သင့်လျော်သောဆောင်ရွက်မှုအဆင့်များကို လုပ်ဆောင်သင့် ပါသည်။

- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် အစီရင်ခံစာသည် အထောက်အထားများကို အခြေခံပြီး ယင်းအထောက်အထားများသည် သေချာစွာပြုစုထားပြီး တိကျခိုင်မာမှု ရှိသော်လည်း စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများအား ဖြေရှင်းရာတွင် ကျေနပ်ဖွယ်ရာမရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) ပတ်သက်ဆက်စပ်မှုရှိသည့် ရှုထောင့်နည်းပါးခြင်း၊ ဘက်လိုက်မှုရှိသော မျှတမှုမရှိသောအမြင်ရှိပါက မဆီလျော်မှု (သို့မဟုတ်) မပြည့်စုံမှုတို့ ဖြစ်ပေါ်နေနိုင်သေး ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤအချက်များအား အရည်အသွေးထိန်းချုပ်ရန် တိုင်းတာမှု၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။
- ကွဲပြားခြားနားသည့် စစ်ဆေးဆောင်ရွက်မှုအမျိုးမျိုးအကြား စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် များစွာ ကွာခြားမှုရှိနိုင်သဖြင့် တိကျသော စစ်ဆေးမှုတစ်ခုအတွက် အရည်အသွေးမြင့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်၌ ပါဝင်ရမည့် အကြောင်းအချက်များကို ရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ် ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယေဘုယျအရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု တိုင်းတာ ချက်များတွင် တိကျသော စစ်ဆေးမှုတိုင်းတာချက်များဖြင့် ပြည့်စုံစွာ ဆောင်ရွက်ထား သင့်ပါသည်။

No quality control procedures at the level of the individual audit can not guarantee high-quality performance audit reports. It is equally important for auditors to be – and remain – competent and motivated. Control mechanisms

should therefore be complemented by support, such as on-the-job training and guidance for the audit team.

စစ်ဆေးဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုစီ (Individual audit) တွင် အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများမရှိပါက အရည်အသွေးမြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက် အစီရင်ခံစာ အဖြစ် အာမခံနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ယင်းအချက်မှာ စစ်ဆေးသူများအတွက် အရည်အချင်း ပြည့်ဝမှုနှင့် စိတ်အားထက်သန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေမှုတို့နှင့် တူညီစွာအရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ အတွက် လမ်းညွှန်(Guidance) နှင့် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်း (On-the-job training) ကဲ့သို့ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် ထိန်းချုပ်မှုယန္တရားများ (Control mechanisms) ကို အောင်မြင်ပြည့်စုံစေပါမည်။

Materiality (အရေးပါမှု)

33. Auditors should consider materiality at all stages of the audit process. Thought should be given not only to financial but also to social and political aspects of the subject matter, with the aim of delivering as much added value as possible.

၃၃။ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်တိုင်းတွင် အရေးပါမှု (Materiality) ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပါမည်။ စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာ (Subject matter) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်နိုင်သမျှ တန်ဖိုးတိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ (Financial) ရှုထောင့်သာမက လူမှုရေး (Social) နှင့် နိုင်ငံရေး(Political) ရှုထောင့်များကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

Materiality can be understood as the relative importance of a matter within the context in which it is being considered. The materiality of an audit topic should have regard to the magnitude of its impacts. It will depend on whether the activity is comparatively minor and whether shortcomings in the area concerned could influence other activities within the audited entity. An issue will be considered material where the topic is considered to be of particular importance and where improvements would have a significant impact. It will be less material where the activity is of a routine nature and the impact of poor performance would be restricted to a small area or otherwise minimal.

အရေးပါမှု (Materiality) ကို ချင့်ချိန်စဉ်းစားနေသည့် အကြောင်းအရာပါ ကိစ္စရပ်တစ်ခု၏ အရေးကြီးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စဟု သိရှိနားလည်နိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ် (Audit topic) ၏အရေးပါမှုသည် ၎င်း၏သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် ပတ်သက်မှုရှိသင့်ပါသည်။ ၎င်းသည် သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ရှိ ချို့ယွင်းချက်များသည် စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အခြားလုပ်ဆောင်ချက်များအား လွှမ်းမိုးနိုင်မှု ရှိ၊ မရှိနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအား နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ သေးဖွဲ့မှု/အရေးမပါခြင်း ရှိ၊ မရှိတို့ပေါ် မူတည်ပါသည်။ ခေါင်းစဉ်သည် အရေးပါသောအကြောင်းအရာ ဖြစ်နေခြင်း၊ တိုးတက်မှုများအပေါ် ထင်ရှားစွာသက်ရောက်မှုရှိနိုင်ခြင်း စသည့်ကိစ္စကို အရေးပါသည့်ကိစ္စအဖြစ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်ချက်သည် သဘာဝအရ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဖြစ်ပြီး လုပ်ဆောင်ချက်ညံ့ဖျင်းမှု (Poor performance) ၏ သက်ရောက်မှုသည် သေးငယ်သောနယ်ပယ် သို့မဟုတ် အနည်းငယ်သာရှိပါက ထိုလုပ်ဆောင်ချက်သည် အရေးပါမှုနည်းသည့်/ အရေးမပါသည့် ကိစ္စရပ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

In performance audit, materiality by monetary value may, but need not, be a primary concern. In defining materiality, the auditor should consider also what is socially or politically significant and bear in mind that this varies over time and depends on the perspective of the relevant users and responsible parties. Since the subject matter of performance audits can vary broadly and criteria are frequently not set by legislation that perspective may vary from one audit to another. Assessing it requires careful judgement on the part of the auditor.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် အရေးပါမှု (Materiality) သည် ငွေကြေးတန်ဖိုး (Monetary value) အားဖြင့် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ငွေကြေးတန်ဖိုးသည် အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။ စစ်ဆေးသူအနေဖြင့် အရေးပါမှု (Materiality) ကိုသတ်မှတ်ရာတွင် လူမှုရေး သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအရ အရေးပါမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပြီး အရေးပါမှုသည် သက်ဆိုင်သူများနှင့် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမြင်ပေါ်မူတည်၍ ရေရှည်တွင် ပြောင်းလဲမှုရှိနိုင်သည်ကိုပါ မှတ်သားထားရပါမည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject matter) သည် လွန်စွာကျယ်ပြန့်နိုင်ပြီး ရှုထောင့်အမြင်မှာလည်း စစ်ဆေးမှုတစ်ခုနှင့်တစ်ခုပြောင်းလဲမှုရှိနိုင်သဖြင့် စံသတ်မှတ်ချက်သည်လည်း ဥပဒေအရ မကြာခဏ

သတ်မှတ်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ ၎င်းကို အကဲဖြတ်ရာတွင် စစ်ဆေးသူ၏ အခန်းကဏ္ဍ ပေါ်မူတည်၍ ဂရုတစိုက် ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။

Materiality concerns all aspects of performance audits, such as the selection of topics, definition of criteria, evaluation of evidence and documentation and management of the risks of producing inappropriate or low-impact audit findings or reports.

အရေးပါမှု (Materiality) ကို စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်း၊ စံသတ်မှတ်ချက်များ သတ်မှတ်ခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားများအား အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်း တင်ခြင်း၊ သင့်လျော်မှုမရှိသော (သို့မဟုတ်)အကျိုးသက်ရောက်မှုနည်းသော စစ်ဆေးတွေ့ရှိ ချက်များ (သို့မဟုတ်)အစီရင်ခံစာများထုတ်ပြန်ရာတွင် အန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးသည့် ကဏ္ဍတိုင်းတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

Documentation (မှတ်တမ်းတင်ခြင်း)

34. Auditors should document the audit in accordance with the particular circumstances thereof. Information should be sufficiently complete and detailed to enable an experienced auditor having no previous connection with the audit to subsequently determine what work was done in order to arrive at the audit findings, conclusions and recommendations.

၃၄။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက် အခြေအနေ များကို မှတ်တမ်းတင်ထားသင့်ပါသည်။ ဤစစ်ဆေးခြင်းကို ယခင်ကဆောင်ရွက်ဖူးခြင်း မရှိသော အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သည့် စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit finding)၊ သုံးသပ်ချက်များ(Conclusions)နှင့် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးနိုင်စေရန် မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည်ကို နောင်တွင် ဆုံးဖြတ်နိုင်စေရေးအတွက် သတင်း အချက်အလက်မှာ ပြည့်စုံလုံလောက်၍ အသေးစိတ်ဖြစ်သင့်ပါသည်။

As in all audits, performance auditors should keep an adequate documentary record of the preparation, procedures and findings of each audit. However, the purpose and context of documentation are somewhat specific in performance auditing.

- Frequently the auditor will have acquired specialised knowledge about the audit topic that is not easily reproduced in the SAI. Since the audit methodology and criteria may have been developed specifically for a single engagement, the auditor carries a special responsibility to make his reasoning transparent.
- In performance auditing, as well as containing findings and recommendations the report describes the framework, perspective and analytical structure that were adopted and the process that was followed to arrive at the conclusions. To some extent, the report performs functions that in other types of audits are provided by general standards or audit documentation.
- Documentation should not only confirm the accuracy of facts, but also ensure that the report presents a balanced, fair and complete examination of the audited question or subject matter. Thus, for example, it might be necessary for the documentation to include reference to arguments not accepted in the report, or to describe how different viewpoints were dealt with in the report.
- The purpose of the audit report in performance auditing is frequently to persuade reasonable users by providing new insights rather than a formal statement of assurance. Just as the audit objectives determine the nature of the necessary evidence, they also determine the nature of documentation.
- Maintaining adequate documentation is not only part of safeguarding quality (e.g. by helping to ensure that delegated work has been performed satisfactorily and that the audit objectives have been achieved) but also of the SAI's and individual auditors' professional development, as it can shape good practice for similar audits in the future.

စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအားလုံးတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးမှု တစ်ခုချင်းစီအတွက် ပြင်ဆင်မှုများ (Preparation)၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (Procedures) နှင့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) ကို စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထား ပြည့်စုံစွာဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားသင့်ပါသည်။ သို့သော် မှတ်တမ်းတင်သည့်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကြောင်းအရာ တို့မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် အနည်းငယ်တိကျမှုရှိပါသည်။

- စစ်ဆေးသူသည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၌ လွယ်ကူစွာ ပြန်လည်ဖန်တီးဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိသော စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အသိပညာဗဟုသုတများကို အမြဲမပြတ် လေ့လာဆည်းပူးထားရပါမည်။ စစ်ဆေးမှုတစ်ခုအတွက် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်အား တိကျစွာသတ်မှတ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြရန် စစ်ဆေးသူတွင် အထူးတာဝန်ရှိပါသည်။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များ ပါဝင်သော အစီရင်ခံစာသည် လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့သော မူဘောင်များ (Framework)၊ အမြင်များ (Perspective) နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစစ်ဆေးသုံးသပ်မှုများ (Analytical structure) နှင့် သုံးသပ်ချက်များပေးနိုင်ရန် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖော်ပြပါသည်။ အခြားသော စစ်ဆေးခြင်းအမျိုးအစားများတွင် အသုံးပြုနေသည့် ယေဘုယျစံများ (General standards) (သို့မဟုတ်)စစ်ဆေးမှုမှတ်တမ်းများ(Audit documentation) က လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးချက်အစီရင်ခံစာအား အထောက်အကူပြုပါသည်။
- မှတ်တမ်းတင်ခြင်း (Documentation) သည် အချက်အလက်များ၏ တိကျမှန်ကန်မှုကို အတည်ပြုရုံသာမက စစ်ဆေးရမည့်အကြောင်းအရာ (သို့မဟုတ်)စစ်ဆေးရေးမေးခွန်း အပေါ်ဖြေကြားချက်အား အစီရင်ခံစာတွင် ဘက်ညီမျှတစွာတင်ပြထားကြောင်း သေချာမှုရှိစေပါသည်။ ဥပမာ-အစီရင်ခံစာတွင်မဖော်ပြခဲ့သော အငြင်းပွားဖွယ်ရာကိစ္စများ (သို့မဟုတ်)မတူညီသောအမြင်များ ပါဝင်နေမှုအား ရည်ညွှန်းဖော်ပြရန် မှတ်တမ်းတင်ထားရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သမရိုးကျပုံစံ ဖြစ်သော စာရင်းစစ်ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးခြင်းထက် အတွေးအမြင်သစ်များပေးခြင်းဖြင့် အစီရင်ခံစာအသုံးပြုသူများ (Users) ကို လိုအပ်သလိုဆွဲဆောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များသည် လိုအပ်သောအထောက်အထား၏ သဘောသဘာဝ

ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသကဲ့သို့ မှတ်တမ်းရေးသွင်းခြင်း၏ သဘောသဘာဝကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ပေးပါသည်။

- မှတ်တမ်းများလုံလောက်စွာ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းသည် အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းထားမှု (Safeguarding quality) ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ရုံသာမက (ဥပမာ - စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်ကိုရရှိစေနိုင်ရန်နှင့် တာဝန်ခွဲဝေပေးအပ်သည့် လုပ်ငန်းများအား ကျေနပ်ဖွယ်ရာဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် အကူအညီပေးခြင်း) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး(သို့မဟုတ်) စစ်ဆေးသူတစ်ဦးစီ၏ အတတ်ပညာဆိုင်ရာကိုလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အနာဂတ်တွင်ဆောင်ရွက်မည့် အလားတူစစ်ဆေးခြင်းများအတွက် အလေ့အထကောင်းများကို ပုံစံချပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

PRINCIPLES RELATED TO THE AUDIT PROCESS (စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံမူများ)

35. Performance auditing comprises the following main steps:

- Planning, i.e. selection of topics, pre-study and audit design;
- Conducting, i.e. collecting and analysing data and information;
- Reporting, i.e. presenting the outcome of the audit: answers to the audit questions, findings, conclusions and recommendations to users;
- Follow-up, i.e. determining whether action taken in response to findings and recommendations has resolved the underlying problems and/or weaknesses.

၃၅။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိကအဆင့်များ ပါဝင်ပါသည် -

- အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း (Planning)၊ ဥပမာ - ခေါင်းစဉ်များရွေးချယ်ခြင်း၊ ကြိုတင်လေ့လာခြင်း (Pre-study) နှင့် စစ်ဆေးရေးပုံစံချမှတ်ခြင်း (Audit design)
- စစ်ဆေးခြင်း (Conducting)၊ ဥပမာ-အချက်အလက် (Data) နှင့် သတင်းအချက်အလက် (Information) များ ရယူစုစည်းခြင်းနှင့် လေ့လာစိစစ်ခြင်း
- အစီရင်ခံခြင်း (Reporting)၊ ဥပမာ - စစ်ဆေးခြင်း၏ရလဒ်ကို တင်ပြခြင်း၊ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ၏ အဖြေများ၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ၊ အသုံးပြုသူများအတွက် သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များပေးခြင်း
- အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်း (Follow-up)၊ ဥပမာ - စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များပါ ပြဿနာများနှင့် အားနည်းချက်များကို ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

These steps may be iterative. For instance, new insights from the process stage may necessitate changes to the audit plan, and important elements of reporting (e.g. the drawing of conclusions) may be sketched out or even completed during the process stage.

ဤအဆင့်များကို ထပ်ဖန်တလဲလဲအသုံးပြုနိုင်သည်။ သာဓကအားဖြင့် လုပ်ငန်းစဉ်အစတွင် စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ကို အတွေးအမြင်သစ်များဖြင့်လိုအပ်သလိုပြောင်းလဲခြင်း၊ အစီရင်ခံစာတွင် အရေးကြီးသောအချက်များ (ဥပမာ - သုံးသပ်ချက်များရေးသားခြင်း) ကို စစ်ဆေးသည့်

လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပြည့်စုံစွာပြီးမြောက်နိုင်သည် (သို့မဟုတ်)မပြီးမြောက်သဖြင့် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရခြင်းများလည်း ရှိနိုင်သည်။

PLANNING (အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း)

SELECTION OF TOPICS (ခေါင်းစဉ်များရွေးချယ်ခြင်း)

36. Auditors should select audit topics through the SAI's strategic planning process by analysing potential topics and conducting research to identify risks and problems.

၃၆။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ (Audit risks) နှင့် ပြဿနာများ (Problems) သတ်မှတ်ရန်လေ့လာခြင်းနှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့်ခေါင်းစဉ်များအား စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်အရ စစ်ဆေးရမည့် ခေါင်းစဉ်များ (Audit topics) ကို ရွေးချယ်သင့်ပါသည်။

Determining which audits will be pursued is usually part of the SAI's strategic planning process. If appropriate, auditors should contribute to this process in their respective fields of expertise. They may share knowledge from previous audits, and information from the strategic planning process may be relevant for the auditor's subsequent work.

မည်သည့်စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး မဟာဗျူဟာရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် စစ်ဆေးသူများသည် ၎င်းတို့ကျွမ်းကျင်သည့် နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် သင့်လျော်သလို ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ယခင်စစ်ဆေးမှုများအရ အသိပညာဗဟုသုတများ မျှဝေခြင်း နှင့် မဟာဗျူဟာအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း (Strategic planning) လုပ်ငန်းစဉ်မှ သတင်းအချက်အလက်များသည် စစ်ဆေးသူများ ထပ်မံလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိလိမ့်မည် ။

In this process, auditors should consider that audit topics should be sufficiently significant as well as auditable and in keeping with the SAI's mandate. The topic selection process should aim to maximise the expected impact of the audit while taking account of audit capacities (e.g. human resources and professional skills).

ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ်၏ လုံလောက်စွာအရေးပါမှု ရှိသင့်ခြင်း (Significant) ကိုသာမက စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ စစ်ဆေးနိုင်မှု (Auditable) ရှိခြင်းတို့ကိုပါ စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ရာတွင် စစ်ဆေးရေး စွမ်းရည် (Audit capacities) (ဥပမာ-လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် (Human resource) နှင့် အတတ်ပညာဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများ (Professional skills)) ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ စစ်ဆေးရေး၏ မျှော်မှန်းထားသော အကျိုးသက်ရောက်မှု အများဆုံးဖြစ်စေရေးကို ရည်မှန်း ထားသင့်ပါသည်။

Formal techniques to prepare the strategic planning process, such as risk analysis or problem assessments, can help structure the process but need to be complemented by professional judgement to avoid one-sided assessments.

မဟာဗျူဟာအစီအစဉ် (Strategic planning) ရေးဆွဲပြုစုရာတွင် အန္တရာယ်စိစစ်ခြင်း (Risk analysis) (သို့မဟုတ်) ပြဿနာရပ်အကဲဖြတ်ခြင်း (Problem assessments) ကဲ့သို့သော သမရိုးကျနည်းလမ်းများ (Formal techniques) မှကူညီပေးပါသည်။ သို့သော် တစ်ဖက်သတ် အမြင်ဖြင့် အကဲဖြတ်ခြင်းများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရေးအတွက် အတတ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက် (Professional judgments) ဖြင့် ဖြည့်စွက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

Designing the audit (စစ်ဆေးရေးပုံစံရေးဆွဲခြင်း)

37. Auditors should plan the audit in a manner that contributes to a high-quality audit that will be carried out in an economical, efficient, effective and timely manner and in accordance with the principles of good project management. In planning an audit, it is important to consider:

- the background knowledge and information required for an understanding of the audited entities, so as to allow an assessment of the problem and risk, possible sources of evidence, auditability and the significance of the area considered for audit;
- the audit objectives, questions, criteria, subject matter and methodology (including techniques to be used for gathering evidence and conducting the audit analysis);

- the necessary activities, staffing and skills requirements (including the independence of the audit team, human resources and possible external expertise), the estimated cost of the audit, the key project timeframes and milestones and the main points for control.

၃၇။ စစ်ဆေးသူများသည် ကောင်းမွန်သောစီမံချက် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့် အညီ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှုရှိသော (Economical)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုရှိသော (Efficient)၊ ထိရောက်မှုရှိသော (Effective) နှင့် အချိန်မီပြီးစီးမှုရှိသော (Timely) အရည်အသွေးမြင့်မားစွာ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်နိုင်မည့် စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးပါသည် -

- စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းအကြောင်းနားလည်ရန် နောက်ခံအကြောင်းအရာနှင့်သက်ဆိုင်သော အသိပညာများ (Background knowledge) နှင့် သတင်းအချက်အလက်များ လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ပြဿနာရပ်နှင့် အန္တရာယ်များ၊ အထောက်အထားရရှိနိုင်သည့်အရင်းအမြစ်များ၊ စစ်ဆေးခံနိုင်မှု နှင့် စစ်ဆေးရန်စဉ်းစားထားသောနယ်ပယ်များ၏ အရေးပါမှုတို့ကို အကဲဖြတ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။
- စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Audit objectives)၊ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions)၊ စစ်ဆေးရေးစံသတ်မှတ်ချက်များ (Audit criterias)၊ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာများ (Subject matter) နှင့် စစ်ဆေးမည့်နည်းလမ်းများ (Methodlogy) (အထောက်အထားများ စုစည်းခြင်းနှင့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့အတွက် အသုံးပြုမည့်နည်းလမ်းများ (Techniques) အပါအဝင်)
- လိုအပ်သောလုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ဝန်ထမ်းခန့်ထားမှုနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုလိုအပ်ချက်များ (စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ လွတ်လပ်မှု၊ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များနှင့် ပြင်ပမှ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ရရှိနိုင်မှုတို့အပါအဝင်)၊ စစ်ဆေးခြင်းအတွက်ခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ်များ၊ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်

များ၊ အဓိက အရေးပါသည့်ဖြစ်ရပ်/ကိစ္စရပ်များနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုတို့အတွက် အဓိကအချက်များ၊

To ensure the audit is properly planned, therefore, the auditors need to acquire sufficient knowledge of the subject matter. Performance auditing generally requires that audit-specific, substantive and methodological knowledge be acquired before the audit is launched (“pre-study”).

စစ်ဆေးခြင်းကို ကောင်းမွန်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် သင့်လျော်သော အစီအစဉ်ရေးဆွဲရမည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုံလောက်သော အသိပညာဗဟုသုတများ ဆည်းပူးထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးရာတွင် စစ်ဆေးရေးမစတင်မီ (Pre-study) စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းဆိုင်ရာ ပြည့်စုံလုံလောက်သော အသိပညာဗဟုသုတများ ဆည်းပူးထားခြင်းသည် ယေဘုယျလိုအပ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

When planning the audit, the auditor should design the audit procedures to be used for gathering sufficient appropriate audit evidence. This can be approached in several stages: deciding on the overall audit design (which questions to ask, e.g. explanatory/descriptive/evaluative); determining the level of observation (e.g. looking at a process or individual files); methodology (e.g. full analysis or sample); specific data-collection techniques (e.g. interview or focus group). Data- collection methods and sampling techniques should be carefully chosen. The planning phase should also involve research work aimed at building knowledge, testing various audit designs and checking whether the necessary data are available. This makes it easier to choose the most appropriate audit method.

စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် (Audit planning) ရေးဆွဲရာတွင် စစ်ဆေးသူသည် ပြည့်စုံဆီလျော်မှု ရှိသည့် (Sufficient appropriate) စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအထောက်အထား (Audit evidence) ရယူစုစည်းနိုင်ရေးအတွက် အသုံးပြုမည့်စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများ (Audit procedures)ကို ရေးဆွဲပြုစုရပါမည်။ ယင်းကို စစ်ဆေးရေးအဆင့်အချို့တွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်- အားလုံး

လွှမ်းခြုံသည့် စစ်ဆေးရေးပုံစံ (Overall audit design) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း (မည်သို့သောမေးခွန်းများ မေးမြန်းမည်၊ ဥပမာ - ရှင်းလင်းဖော်ပြသော/သရုပ်ဖော်ပြသော/အကဲဖြတ်သော မေးခွန်းပုံစံများ)၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာစစ်ဆေးမှုအဆင့်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း (ဥပမာ - ဖြစ်စဉ်တစ်ခု (သို့မဟုတ်) သီးခြားအမှုတွဲများကို ကြည့်ရှုခြင်း)၊ စစ်ဆေးမည့် နည်းလမ်းများ (ဥပမာ- အပြည့်အဝလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရွေးချယ်ကောက်နုတ်ခြင်း)၊ အချက်အလက်ကောက်ယူသည့် အသေးစိတ်နည်းလမ်းများ (ဥပမာ-တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း သို့မဟုတ် ဦးတည်ထားသောအုပ်စု)၊ အချက်အလက်ကောက်ယူမှုနည်းလမ်းများနှင့် ကောက်နုတ်ရွေးချယ်စစ်ဆေးမည့် နည်းလမ်းများကို သေချာစွာရွေးချယ်သင့်ပါသည်။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုအဆင့်တွင် အသိပညာများရရှိရန်ရည်ရွယ်၍ သုတေသနပြုလုပ်မှုများ၊ စစ်ဆေးရေးပုံစံများ အမျိုးမျိုးအား စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် လိုအပ်သောအချက်အလက်များ ရရှိမှု ရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သင့်ပါသည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သင့်လျော်မှု အရှိဆုံး စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းကို လွယ်ကူစွာရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။

Senior and operational management and the audit team should be fully cognisant of the overall audit design and what it entails. Decisions on the overall audit design and its consequences in terms of resources will often involve the senior management of the SAI, who can ensure that skills, resources and capacities are in place to address the audit objectives and the audit questions.

အထက်အဆင့် စီမံခန့်ခွဲသူများနှင့် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့သည် အားလုံးလွှမ်းခြုံသော စစ်ဆေးရေးပုံစံ (Overall audit design) ကို အပြည့်အဝနားလည်သဘောပေါက်ရန်နှင့် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများအား သိရှိထားသင့်ပါသည်။ အားလုံးလွှမ်းခြုံသော စစ်ဆေးရေးပုံစံ (Overall audit design) ချမှတ်ခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု များကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရာတွင် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များနှင့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်း များကို ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည့်ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ အရင်းအမြစ်များနှင့် စွမ်းရည်များကို သေချာစွာရရှိနိုင်စေရန် နေရာချထားပေးရမည့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အထက်အဆင့် စီမံခန့်ခွဲသူများအနေဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

Planning should allow for flexibility, so that the auditors can benefit from insights obtained during the course of the audit. The audit methods chosen should be those which best allow audit data to be gathered in an efficient and

effective manner. While the auditors should aim to adopt best practices, practical considerations such as the availability of data may restrict the choice of methods. It is therefore advisable to be flexible and pragmatic in this respect. For this reason, performance audit procedures should not be overly standardised. Excessive prescriptiveness may hamper the flexibility, professional judgement and high levels of analytical skills that are required in a performance audit. In certain cases – where, for example, the audit requires data to be gathered in many different regions or areas or the audit is to be conducted by a large number of auditors – there may be a need for a more detailed audit plan in which audit questions and procedures are explicitly defined.

စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးစဉ်အတွင်း ရရှိခဲ့သောအတွေးအမြင်များအရ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ကို ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်အောင် ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ ရွေးချယ်ထားသည့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများသည် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝသော၊ ထိရောက်မှုရှိသော အပြုအမူဖြင့် စုစည်းခြင်းကို အကောင်းဆုံးခွင့်ပြုသည့် နည်းလမ်းများဖြစ်သင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် ကောင်းမွန်သောလက်တွေ့ကျင့်သုံးမှု (Best practices) ကိုကျင့်သုံးရန် ရည်ရွယ်ထားသဖြင့် အချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုကဲ့သို့သော လက်တွေ့စဉ်းစားလုပ်ဆောင်မှုအနေဖြင့် နည်းလမ်းရွေးချယ်မှုများကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လက်တွေ့ကျ၍ ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ရှိသော စစ်ဆေးရေးစီမံချက်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများ (Performance audit procedures) ကို အလွန်အမင်းစံကိုက်/ ပုံသေသတ်မှတ်ထားသင့်ပါ။ လွန်ကဲသော တင်းကျပ်မှုများရှိပါက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းတစ်ခုတွင် လိုအပ်သော ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိမှု (Flexibility)၊ အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက် (Professional judgement) နှင့် စိစစ်သုံးသပ်နိုင်စွမ်း (Analytical skills) မြင့်မားမှုတို့ကို နှောင့်နှေးစေ/ အဟန့်အတား ဖြစ်စေပါသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် (ဥပမာ - စစ်ဆေးရာတွင် ဒေသ အမျိုးမျိုး သို့မဟုတ် နယ်ပယ်များမှ အချက်အလက်များ စုစည်းရယူရန်လိုအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် စစ်ဆေးခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် စစ်ဆေးသူအရေအတွက် များပြားစွာလိုအပ်ခြင်း) စစ်ဆေးရေး

မေးခွန်းများနှင့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများအား ရှင်းလင်းတိကျစွာ သတ်မှတ်ထားသည့် အသေးစိတ်ကျသော စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်တစ်ခု ရေးဆွဲထားရန်လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

When planning an audit, auditors should assess the risk of fraud. If this is significant within the context of the audit objectives, the auditors should obtain an understanding of the relevant internal control systems and examine whether there are signs of irregularities that hamper performance. They should also determine whether the entities concerned have taken appropriate action to address any recommendations from previous audits or other examinations that are of relevance to the audit objectives. Lastly, the auditors should seek contact with stakeholders, including scientists or other experts in the field, in order to build up proper knowledge regarding, for instance, good or best practices. The overall aim at the planning stage is to decide, by building up knowledge and considering a variety of strategies, how best to conduct the audit.

စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲနေစဉ် လိမ်လည်မှု/ မသမာမှုအန္တရာယ် (Risk of fraud) ကို အကဲဖြတ်စိစစ်သင့်ပါသည်။ ယင်းသည် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Audit objectives) ပါ အကြောင်းအရာအရ သိသာထင်ရှားပါက စစ်ဆေးသူများသည် သက်ဆိုင်ရာဌာနတွင်းကြီးကြပ်မှုစနစ်အား သိရှိနားလည်ထားရန်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို နှောင့်နှေးစေ/အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် ပုံမှန်မဟုတ်သော လက္ခဏာရပ်များ ရှိ၊ မရှိကိုပါ စစ်ဆေးသင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးသူများသည် ယခင်စစ်ဆေးမှုမှ အကြံပြုချက်များအပေါ် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများက လိုအပ်သောအရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ သို့မဟုတ် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခြားစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိကိုလည်း ဆုံးဖြတ်သင့်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စစ်ဆေးသူများသည် ကောင်းမွန်သော သို့မဟုတ် အကောင်းဆုံး လက်တွေ့ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မှုများကဲ့သို့ လိုအပ်သော အသိပညာဗဟုသုတများရရှိရန် သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ရှိ သိပ္ပံပညာရှင်များ (Scientists) သို့မဟုတ် အခြားကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ အပါအဝင် ပတ်သက်ဆက်စပ်သူများ (Stakeholders) နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းအဆင့်၏ အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် ရည်ရွယ်ချက် (Overall aim) မှာ မဟာဗျူဟာအမျိုးမျိုးကို စဉ်းစား

ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် အသိပညာဗဟုသုတရယူခြင်းဖြင့် အကောင်းဆုံးမည်သို့စစ်ဆေးဆောင်ရွက်သင့်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

CONDUCTING (စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း)

EVIDENCE, FINDINGS AND CONCLUSIONS (အထောက်အထား၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့် သုံးသပ်ချက်များ)

38. Auditors should obtain sufficient appropriate audit evidence to establish findings, reach conclusions in response to the audit objectives and questions and issue recommendations.

၃၈။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) ကို ဖော်ထုတ်ရန်၊ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Audit objectives) နှင့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions) အား တုန့်ပြန်ခြင်းဖြင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) ချမှတ်နိုင်စေရန်နှင့် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ပေးနိုင်ရန် ပြည့်စုံလုံလောက်မှုရှိသည့် စစ်ဆေးရေးအထောက်အထားများ (Audit evidences) ရယူသင့်ပါသည်။

All audit findings and conclusions must be supported by sufficient appropriate evidence. This should be placed in context, and all relevant arguments, pros and cons and different perspectives should be considered before conclusions can be drawn. The nature of the audit evidence required to draw conclusions in performance auditing is determined by the subject matter, the audit objective and the audit questions.

စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) နှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) အားလုံးတွင် ပြည့်စုံ လုံလောက်မှုရှိသည့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာအထောက်အထားများ (Audit evidences) ရှိရပါမည်။ ၎င်းကို အကြောင်းအရာဖော်ပြချက် (Context) တွင် ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်သော အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများအားလုံး၊ အားနည်းချက်နှင့် အားသာချက်များနှင့် ကွဲပြားခြားနားသောရှုထောင့်များကို သုံးသပ်ချက်ချမှတ်ခြင်းမပြုမီ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးရာတွင်သုံးသပ်ရန် (Conclusions) လိုအပ်သည့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ၏ သဘောသဘာဝ (Nature of the audit evidence) ကို စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာ (Subject matter)၊ စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်

(Audit objective) နှင့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions) ကဆုံးဖြတ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

The auditor should evaluate the evidence with a view to obtaining audit findings. Based on the findings, the auditor should exercise professional judgement to reach a conclusion. Findings and conclusions are the results of analysis in response to the audit objectives. They should provide answers to the audit questions.

စစ်ဆေးသူသည် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit findings) ရရှိရန် အထောက်အထားများ (Evidence) ကို စိစစ်သုံးသပ် အကဲဖြတ်သင့်ပါသည်။ တွေ့ရှိချက်များ (Findings) အပေါ် အခြေခံ၍ သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) ပြုလုပ်နိုင်ရန် စစ်ဆေးသူအနေဖြင့် အတတ်ပညာ ဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်မှု (Professional Judgement) ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Findings) နှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) သည် စစ်ဆေးရေး ရည်မှန်းချက် (Audit objective) ကို ရရှိစေမည့် စိစစ်သုံးသပ်မှု၏ ရလဒ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit Questions) အတွက် လိုအပ်သည့်အဖြေကို ရရှိစေရန် အထောက်အကူပေးသင့်ပါသည်။

Conclusions can be based on quantitative evidence obtained using scientific methods or sampling techniques. Formulating conclusions may require a significant measure of judgement and interpretation in order to answer the audit questions, due to the fact that audit evidence may be persuasive (“points towards the conclusion that ...”) rather than conclusive (“right/wrong”). The need for precision should be weighed against what is reasonable, economical and relevant to the purpose. The involvement of senior management is recommended.

သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) သည် သိပ္ပံနည်းကျနည်းလမ်း (Scientific method) (သို့မဟုတ်) နမူနာကောက်ယူသောနည်းလမ်း (Sampling techniques) များ အသုံးပြုခြင်း ဖြင့်ရရှိခဲ့သော အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အထောက်အထား (Quantative evidence) အပေါ် အခြေခံနိုင်ပါသည်။ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများအား ဖြေရှင်းရန် အထောက်အထားများပေါ်

အခြေခံ၍ (“မှားသည်/ မှန်သည်”) ဟု သုံးသပ်ဖော်ပြခြင်းထက် (“-----အချက်ကြောင့် အောက်ပါအတိုင်းသုံးသပ်ရပါသည်”) ဟု စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းအောင် ရေးသားတင်ပြ ရမည်ဖြစ်သဖြင့် ထုတ်ဖော်တင်ပြခြင်း (Interpretation) နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း (Judgement) တို့သည် သုံးသပ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် အရေးပါပါသည်။ ချမှတ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်ရောက်ရှိရန် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု (Reasonable)၊ စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု (Economical) နှင့် ဆီလျော်သက်ဆိုင်မှု (Relevant) ရှိခြင်းတို့ဖြင့် ရှင်းလင်းမှန်ကန်တိကျမှု ရှိရန် လိုအပ်ခြင်းကို အထောက်အကူပြုသင့်ပါသည်။ အထက်အဆင့်စီမံခန့်ခွဲသူ (Senior management) က ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

Performance auditing involves a series of analytical processes that evolve gradually through mutual interaction, allowing the questions and methods employed to develop in depth and sophistication. This may involve combining and comparing data from different sources, drawing preliminary conclusions and compiling findings in order to build hypotheses that can be tested, if necessary, against additional data. The whole process is closely linked to that of drafting the audit report, which can be seen as an essential part of the analytical process that culminates in answers to the audit questions. It is important for auditors to be goal-oriented and for them to work systematically and with due care and objectivity.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် ဆန်းပြားရှုပ်ထွေးသည့် ပိုမိုနက်နဲသော (Sophistication) နည်းလမ်းများနှင့် မေးခွန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်မှုပြုခြင်းအားဖြင့် တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်းပြောင်းလဲတိုးတက်နေသော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစိစစ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့် ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတွင် မတူညီသောအရင်းအမြစ်များမှ (From different sources) အချက်အလက်များပေါင်းစပ်ခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်စိစစ်ခြင်း၊ ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးနိုင်သည့် အခြေအနေရောက်ရှိမှု ရှိ၊ မရှိသိရှိနိုင်ရန် တွေ့ရှိချက်များစုစည်းခြင်းနှင့် ပဏာမကောက်ချက် ချခြင်းတို့အပြင် လိုအပ်ပါက အချက်အလက်များ ထပ်မံရယူခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်လုံးသည် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အစီရင်ခံစာမူကြမ်း ရေးသားခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်လျက် ရှိပြီး စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများအား ဖြေရှင်းရာတွင် နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စိစစ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းသည်

စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျ၍ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန်၊ စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သတ်မှတ်ရန် (Goal-oriented) တို့အတွက် အရေးပါပါသည်။

REPORTING (အစီရင်ခံခြင်း)

Content of the report (အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာ)

39. Auditors should strive to provide audit reports which are comprehensive, convincing, timely, reader-friendly and balanced.

၃၉။ စစ်ဆေးသူများသည် ဘက်စုံပြည့်စုံမှုရှိသော (Comprehensive)၊ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်စေသော (Convincing)၊ အချိန်မီဖြစ်သော (timely)၊ ဖတ်ရှုသူများ နားလည်လွယ် (Reader friendly) ပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ မျှတသော (Balanced) စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အစီရင်ခံစာများကို ထုတ်ပြန်ပေးရန် ကြိုးပမ်းသင့်ပါသည်။

To be comprehensive, a report should include all the information needed to address the audit objective and audit questions, while being sufficiently detailed to provide an understanding of the subject matter and the findings and conclusions. To be convincing, it should be logically structured and present a clear relationship between the audit objective, criteria, findings, conclusions and recommendations. All relevant arguments should be addressed.

ပြီးပြည့်စုံသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်တွင် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်ကို ရရှိရန်နှင့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များအားလုံး ပါဝင်သင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာများ (Subject matter)၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit findings) နှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) အပေါ် နားလည်နိုင်စေရေးအတွက် အသေးစိတ်အချက်အလက်များ လုံလောက်စွာပါဝင်ရပါမည်။ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်သည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်သည် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်၊ စစ်ဆေးရေးစံသတ်မှတ်ချက်များ၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ၊ သုံးသပ်ချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များအကြား ချိတ်ဆက်မှုများကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရန်နှင့် ယုတ္တိရှိစွာစည်းရုံးသားသင့်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ဆက်စပ်မှုရှိသည့် အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ဆွေးနွေးသည့် ကိစ္စရပ်များအားလုံးကို ရင်ဆိုင်သင့်ပါသည်။

In a performance audit, the auditors report their findings on the economy and efficiency with which resources are acquired and used and the effectiveness with which objectives are met. Reports may vary considerably in scope and nature, for example assessing whether resources have been applied in a sound manner, commenting on the impact of policies and programmes and recommending changes designed to result in improvements.

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးရာတွင် စစ်ဆေးသူများသည် ရယူအသုံးပြုထားသော အရင်းအမြစ်များဖြင့် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု(Economy)၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု(Efficiency) နှင့် ရည်မှန်းချက်ပြည့်မီအောင် ထိရောက်အောင်မြင်မှု (Effectiveness) ရှိစွာဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းများပေါ် အခြေခံသော စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များကို အစီရင်ခံတင်ပြပါသည်။ အစီရင်ခံစာများ၏ နယ်ပယ် (Scope) နှင့် သဘောသဘာဝ (Nature) ပေါ်မူတည်၍ ကွဲပြားခြားနားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - အရင်းအမြစ်များ (Resources) ကို ကောင်းမွန်စွာအသုံးပြုခြင်း ရှိ၊ မရှိ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ မူဝါဒများနှင့် အစီအစဉ်များ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအပေါ် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် တိုးတက်မှုဖြစ်ပေါ်စေမည့် ပုံစံသို့ပြောင်းလဲရန် အကြံပြုခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

The report should include information about the audit objective, audit questions and answers to those questions, the subject matter, criteria, methodology, sources of data, any limitations to the data used, and audit findings. It should clearly answer the audit questions or explain why this was not possible. Alternatively, the auditors should consider reformulating the audit questions to fit the evidence obtained and thus arrive at a position where the questions can be answered. The audit findings should be put into perspective, and congruence should be ensured between the audit objective, audit questions, findings and conclusions. The report should explain why and how problems noted in the findings hamper performance in order to encourage the audited entity or report user to initiate corrective action. It should, where appropriate, include recommendations for improvements to performance.

အစီရင်ခံစာတွင် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit objective)၊ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions)နှင့် ၎င်းမေးခွန်းများအတွက်အဖြေများ (Answers to those questions)၊

စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Subject matter)၊ စံသတ်မှတ်ချက်(Criteria)၊ စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်း (Methodology)၊ အချက်အလက်များရရှိသည့် အရင်းအမြစ်များ (Sources of data)၊ အသုံးပြုသော အချက်အလက်အပေါ် ကန့်သတ်ချက်များ (Any limitations to the data used)၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit findings) နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည်။ ၎င်းသည် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများအပေါ် ရှင်းလင်းစွာတုံ့ပြန်ဖြေရှင်းပေးသင့်ပါသည်။ (သို့မဟုတ်) တုံ့ပြန်မှုမပြုနိုင်ပါက ယင်းသို့ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အကြောင်းရင်းကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသင့်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စစ်ဆေးသူများသည် ရရှိထားသော အထောက်အထားများနှင့် ကိုက်ညီစေမည့် စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်၍ အဖြေရရှိနိုင်မည့် အခြေအနေသို့ရောက်ရှိခြင်း ရှိ၊ မရှိ စဉ်းစားပေးသင့်ပါသည်။ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များအား ပကတိအမြင်အတိုင်း ရေးသားဖော်ပြရန်လိုအပ်ပြီး စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက် (Audit objective)၊ စစ်ဆေးရေးမေးခွန်းများ (Audit questions)၊ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ (Audit findings) နှင့်သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) မှာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ချိတ်ဆက်ထားမှုရှိရပါမည်။ အစီရင်ခံစာတွင် စစ်ဆေးရသည့်အဖွဲ့အစည်း (သို့မဟုတ်) အစီရင်ခံစာအသုံးပြုသူများအနေဖြင့် လိုအပ်သည့်ရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ (Corrective actions) ပြုလုပ်နိုင်ရန် တွန်းအားပေးရာတွင် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ၌ ဖော်ပြထားသည့် အချို့ပြဿနာရပ်များမှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို မည်ကဲ့သို့၊ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အဟန့်အတား ဖြစ်နေသည်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသင့်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်စေရေးအတွက် အကြံပြုချက်များအား လိုအပ်သလိုဖော်ပြသင့်ပါသည်။

The report should be as clear and concise as the subject matter permits and phrased in unambiguous language. As a whole it should be constructive, contribute to better knowledge and highlight any necessary improvements.

စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာအား အစီရင်ခံစာတွင် ရှင်းလင်း၍ကျစ်လစ်ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြသင့်ပြီး ဒွိဟဖြစ်စေသောစကားလုံးများ (Unambiguous language) အသုံးမပြုသင့်ပါ။ အစီရင်ခံစာတစ်ခုလုံးသည် အပြုသဘောဆောင်၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အသိပညာဗဟုသုတများပေးရန်နှင့် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များကို အလေးပေးဖော်ပြသင့်ပါသည်။

Recommendations (အကြံပြုချက်များ)

40. If relevant and allowed by the SAI's mandate, auditors should seek to provide constructive recommendations that are likely to contribute significantly to addressing the weaknesses or problems identified by the audit.

၄၀။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အခွင့်အာဏာနှင့် ခွင့်ပြုထားမှုများရှိပါက စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးခြင်းမှ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည့် အားနည်းချက်များ (သို့မဟုတ်) ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်မည့် အပြုသဘောဆောင်သည့် အကြံပြုချက်များ (Constructive recommendations) ကို ဖော်ပြပေးသင့်ပါသည်။

Recommendations should be well-founded and add value. They should address the causes of problems and/or weaknesses. However, they should be phrased in such a way that avoids truisms or simply inverting the audit conclusions, and they should not encroach on the management's responsibilities. It should be clear who and what is addressed by each recommendation, who is responsible for taking any initiative and what the recommendations mean – i.e. how they will contribute to better performance. Recommendations should be practical and be addressed to the entities which have responsibility and competence for implementing them.

တန်ဖိုးတိုးမြှင့် (Add value) စေပြီး ကောင်းမွန်စွာပြုစုရေးသား (Well-founded) ထားသည့် အကြံပြုချက်များ (Recommendations) ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြဿနာများ (သို့မဟုတ်) အားနည်းချက်များ ဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းရင်းများကို ဦးတည်ရေးသားသင့်ပါသည်။ သို့သော် အကြံပြုချက်များတွင် သုံးသပ်ချက်များမှ အလွယ်တကူ သွေဖီခြင်း (သို့မဟုတ်) လေးနက်မှုမရှိသော အရေးအသားမျိုးကို ရှောင်ရှားသင့်ပြီး စီမံခန့်ခွဲသူများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမျိုးလည်း မပြုသင့်ပါ။ အကြံပြုချက်တစ်ခုစီတွင် မည်သူမှ မည်သည့်အရာကိုဖြေရှင်းရမည်၊ ကနဦးစတင်လုပ်ဆောင်ရန်မှာ မည်သူ့တွင် တာဝန်ရှိသည်နှင့် အကြံပြုချက်မှာ မည်သည်ကိုဆိုလိုသည် (ဥပမာ - ပိုမိုကောင်းမွန်သော လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များဖြစ်စေရန် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်သင့်သည်) ကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြသင့်ပါသည်။ အကြံပြုချက်များသည် လက်တွေ့ကျသင့်ပြီး လုပ်ငန်း

အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုအတွက် တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော စစ်ဆေးရသည့် အဖွဲ့အစည်းထံ လိပ်မူပေးပို့ရန် လိုအပ်ပါသည်။

Recommendations should be clear and presented in a logical and reasoned fashion. They should be linked to the audit objectives, findings and conclusions. Together with the full text of the report, they should convince the reader that they are likely to significantly improve the conduct of government operations and programmes, e.g. by lowering costs and simplifying administration, enhancing the quality and volume of services, or improving effectiveness, impact or the benefits to society.

အကြံပြုချက်များအား ရှင်းလင်းမှုရှိသင့်ပြီး ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းများနှင့်အညီ ယုတ္တိရှိစွာ (Logical) တင်ပြရပါမည်။ ၎င်းတို့အား စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များ (Audit objectives)၊ တွေ့ရှိချက်များ (Findings) နှင့် သုံးသပ်ချက်များ (Conclusions) ဖြင့် ချိတ်ဆက်ဖော်ပြသင့်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာပါ ဖော်ပြချက်များနှင့်အတူ အကြံပြုချက်များသည် အစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အစီအစဉ်များကို သိသာစွာတိုးတက်စေလို၍ ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖတ်ရှုသူများမှ လက်ခံယုံကြည်မှုရှိစေရမည်။ (ဥပမာ- ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါး၍ ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စေလိုခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှု အရည်အသွေးနှင့်အတိုင်းအတာ တိုးတက်စေလိုခြင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု (သို့မဟုတ်) အကျိုးအမြတ်ရရှိစေလိုခြင်း (သို့မဟုတ်) ထိရောက်အောင်မြင်မှုများတိုးတက်စေလိုခြင်း)

Distribution of the report (အစီရင်ခံစာဖြန့်ဝေခြင်း)

41. Auditors should seek to make their reports widely accessible, in accordance with the mandate of the SAI.

၄၁။ စစ်ဆေးသူများသည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး (SAI) ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် (mandate) နှင့် အညီ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာအား ကျယ်ပြန့်စွာရရှိနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

Auditors should bear in mind that distributing audit reports widely can promote the credibility of the audit function. Reports should therefore be distributed to the audited entities, the executive and/or the legislature and, where relevant, be

made accessible to the general public directly and through the media and to other interested stakeholders.

စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာများအား ကျယ်ပြန့်စွာဖြန့်ဝေခြင်းသည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းအပေါ် အများ၏ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်မှုကို မြှင့်တင်စေခြင်းဖြစ်သည်ဟု စစ်ဆေးသူများက အသိအမှတ်ပြုထားသင့်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အစီရင်ခံစာများကို စစ်ဆေးရမည့် ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ (Audited entities)၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်း၊ အကြီးအကဲ (Executive) များနှင့်၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော် (Legislature) နှင့် သက်ဆိုင်သည့် နေရာတိုင်းတွင် ပြည်သူလူထု (General public) ထံ တိုက်ရိုက်နှင့် မီဒီယာမှတစ်ဆင့် ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ စိတ်ဝင်စားမှုရှိသော အခြားပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ (Other interested stakeholders) ထံသို့ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

FOLLOW-UP (အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်း)

42. Auditors should follow up previous audit findings and recommendations wherever appropriate. Follow-up should be reported appropriately in order to provide feedback to the legislature together, if possible, with the conclusions and impacts of all relevant corrective action.

၄၂။ စစ်ဆေးသူများသည် ယခင်နှစ်များ၏ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်နှင့် အကြံပြုချက်များအပေါ် သင့်လျော်သောအရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ သင့်လျော်သည့်နေရာတိုင်းတွင် စိစစ်သင့်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာပါ အကြံပြုချက်အပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေအား ဥပဒေပြုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော် (legislature) ထံ တုံ့ပြန်ချက် (feedback) ပေးနိုင်ရန် သင့်လျော်သလို အစီရင်ခံစာတင်ပြသင့်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက သုံးသပ်ချက်များနှင့် အရေးယူပြုပြင်ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အခြေအနေ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လွှတ်တော်ထံ အစီရင်ခံစာတင်ပြရပါမည်။

Follow-up refers to the auditors' examination of corrective action taken by the audited entity, or another responsible party, on the basis of the results of a performance audit. It is an independent activity that increases the value of the audit process by strengthening the impact of the audit and laying the basis for improvements to future audit work. It also encourages the audited entities and

other users of reports to take the latter seriously, and provides the auditors with useful lessons and performance indicators. Follow-up is not restricted to the implementation of recommendations but focuses on whether the audited entity has adequately addressed the problems and remedied the underlying situation after a reasonable period of time.

အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်း (Follow-up) မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ရလဒ်များအား စစ်ဆေးရသည့်အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် အခြားတာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်၊ အဖွဲ့အစည်းများမှ လိုက်နာပြုပြင်ဆောင်ရွက်ချက်များကို စစ်ဆေးသူမှ ပြန်လည်စစ်ဆေးစိစစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် စစ်ဆေးခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ပိုမိုအားကောင်းခိုင်မာလာစေခြင်းဖြင့် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ တန်ဖိုးကို တိုးမြှင့်စေသော လွတ်လပ်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းပြင် နောင်စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်မှုအတွက် အခြေခံလည်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် စစ်ဆေးရသည့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက် အစီရင်ခံစာအား အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် အခြားသူများအား စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာနှင့် တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အလေးအနက်ထားစေရန် တွန်းအားပေးပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်အသုံးဝင်သောသင်ခန်းစာများနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာညွှန်းကိန်း (Performance indicators) များကလည်း စစ်ဆေးသူများအား ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်း (Follow-up) တွင် အကြံပြုချက်များအား လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် စစ်ဆေးရသည့် အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် သင့်လျော်သောကာလတစ်ခု ကုန်ဆုံးပြီးနောက် အစီရင်ခံစာပါ အကြံပြုချက်များကို ပြန်လည်ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ထားမှုနှင့် ပြဿနာများကို သေချာစွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းထားမှု ရှိ၊ မရှိ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းကို အလေးထားလုပ်ဆောင်ရပါမည်။

When conducting follow-up of an audit report, the auditor should concentrate on findings and recommendations that are still relevant at the time of the follow-up and adopt an unbiased and independent approach.

စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာပါ အကြံပြုချက်အပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ရာတွင် စစ်ဆေးသူသည် အရေးယူဆောင်ရွက်မှု ရှိ၊မရှိ စစ်ဆေးချိန် (Follow-up) ထိ သက်ဆိုင်

ဆဲဖြစ်သော တွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များအပေါ်သာ ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ လွတ်လပ်သောနည်းလမ်းကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရပါမည်။

Follow-up results may be reported individually or as a consolidated report, which may in turn include an analysis of different audits, possibly highlighting common trends and themes across a number of reporting areas. Follow-up can contribute to a better understanding of the value added by performance auditing over a given time period or subject area.

အစီရင်ခံစာအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအားစိစစ်ခြင်း (Follow-up) ၏ ရလဒ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အစီရင်ခံစာကို တစ်စောင်ချင်း၊ အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်း (Individually) (သို့မဟုတ်) စုစည်းအစီရင်ခံစာ (Consolidated report) ပုံစံဖြင့် ပြုစု၍ အစီရင်ခံတင်ပြရမည်။ ၎င်းတွင် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုးအပေါ် စိစစ်သုံးသပ်ချက်များ၊ အစီရင်ခံတင်ပြသည့် နယ်ပယ်အလိုက် အလေးပေးဖော်ပြထားသော ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာ (Themes) နှင့် ဦးတည်ချက် (Trends) များ ထပ်မံပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုအား စိစစ်ခြင်းသည် သတ်မှတ်ထားသောကာလတစ်ခု သို့မဟုတ် စစ်ဆေးသည့်အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်တစ်ခုအတွင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဖြင့် တန်ဖိုးမြင့်စေမှုကို ကောင်းစွာ နားလည်လာစေရေးအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။